

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

7 päivänä kesäkuuta 2006 *

Yhdistetyissä asioissa T-213/01 ja T-214/01,

Österreichische Postsparkasse AG, kotipaikka Wien (Itävalta), edustajanaan aluksi asianajajat M. Klusmann, F. Wiemer ja A. Reidlinger, sittemmin asianajaja H.-J. Niemeyer, prosessiosoite Luxemburgissa,

Bank für Arbeit und Wirtschaft AG, kotipaikka Wien, edustajanaan asianajaja H.-J. Niemeyer, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajina,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään S. Rating, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

jossa on kyse kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan 9.8.2001 ja 25.7.2001 tekemien sellaisten päätösten kumoamisesta, joiden mukaan itävaltalaiselle puolueelle (Freiheitliche Partei Österreichs) toimitetaan väitetiedoksiannoista, jotka koskevat EY 81 artiklan soveltamista pankkimaksujen vahvistamiseen, versiot, jotka eivät sisällä luottamuksellisia tietoja (COMP/36.571 – Itävaltalaiset pankit),

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN
OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Lindh sekä tuomarit R. García-Valdecasas ja J. D. Cooke,
kirjaaja: hallintovirkamies I. Natsinas,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 21.10.2004 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus N:o 17

- ¹ 6 päivänä helmikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen [81] ja [82] artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus) (EYVL 1962, 13, s. 204, EYVL Ep. 8(1), s. 8) 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos komissio hakemuksen perusteella tai omasta aloitteestaan toteaa, että perustamissopimuksen [81] tai [82] artiklaa rikotaan, se voi päätöksellään määrätä yritykset tai yritysten yhteenliittymät, joita asia koskee, lopettamaan tällaisen rikkomisen.

2. Hakemuksen voi tehdä:

--

b) luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka katsoo asian koskevan oikeuttaan.”

- 2 Asetuksen N:o 17/19 artiklan 2 kohdassa säädetään, että ”hakemuksiin, joilla [luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt] pyytävät tulla kuulluiksi, on suostuttava, jos he osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu.”
- 3 Asetuksen N:o 17/20 artiklan, joka koskee salassapitovelvollisuutta, 1 kohdassa säädetään, että tietoja, jotka on saatu sovellettaessa tämän asetuksen eri artikloja, ”saa käyttää vain asianomaisen pyynnön tai tutkimuksen tarkoituksiin”, ja 2 kohdassa säädetään, että ”komissio ja jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset sekä niiden virkamiehet ja muut niiden palveluksessa olevat eivät saa ilmaista tietoja, jotka on saatu tätä asetusta sovellettaessa ja jotka luonteensa perusteella ovat salassa pidettäviä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 19 ja 21 artiklan säännösten soveltamista”.

Asetus N:o 2842/98

- 4 Komissio antoi 22.12.1998 asetuksen (EY) N:o 2842/98 (EYVL L 354, s. 18) kuulemisesta tietyissä EY:n perustamissopimuksen [81] ja [82] artiklan mukaisissa menettelyissä, jolla korvattiin neuvoston asetuksen N:o 17 19 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetystä kuulemisesta 25 päivänä heinäkuuta 1963 annettu komission asetus N:o 99/63/ETY (EYVL 1963, 127, s. 2268, EYVL Ep. Alue 8 Nide 1, s. 32). Asetuksessa N:o 2842/98 erotetaan, kun kyse on muiden kuin niiden osapuolten, joita vastaan komissio on esittänyt väitteitä, osallistumisesta kilpailusääntöjen rikkomista koskevaan menettelyyn, toisistaan ”hakijat tai kantelijat”, ”kolmannet, joilla on asiassa riittävä intressi” ja ”muut kolmannet”.
- 5 Hakijoiden tai kantelijoiden osalta asetuksen N:o 2842/98 6, 7 ja 8 artiklassa säädetään seuraavaa:*

”6 artikla

Jos komissio saatuaan asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdan nojalla tehdyn hakemuksen – – katsoo, että sillä olevien tietojen perusteella ei ole riittävää aihetta suostua hakemukseen tai käsitellä [kantelua], se ilmoittaa hakijalle tai [kantelijalle] perustelunsa ja asettaa määräajan, jonka kuluessa hakija tai [kantelija] voi esittää kirjalliset huomautuksensa.

7 artikla

Jos komissio esittää väitteitä jostakin asiasta, josta sille on toimitettu 6 artiklassa tarkoitettu hakemus tai [kantelu], se toimittaa hakijalle tai [kantelijalle] jäljennöksen väitteiden julkisesta toisinnosta ja asettaa määräajan, jonka kuluessa hakija tai [kantelija] voi esittää kirjalliset huomautuksensa.

* – Lainausta on korjattu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska asetuksen suomenkielinen versio on epätarkka.

8 artikla

Komissio voi tarvittaessa antaa hakijoille ja [kantelijoille], jotka ovat esittäneet asiasta pyynnön kirjallisissa huomautuksissaan, tilaisuuden ilmaista näkemyksensä suullisesti.”

- 6 Asetuksen N:o 2842/98 9 artiklan 1 ja 2 kohdassa todetaan:

”1. Jos muut kuin II [osapuolet, joita vastaan komissio on esittänyt väitteitä] ja III luvussa [hakijat ja kantelijat] tarkoitetut osapuolet pyytävät tulla kuulluiksi ja osoittavat, että asia koskee riittävästi niiden etua, komissio antaa niille tiedoksi kirjallisesti menettelyn luonteen ja tarkoituksen ja asettaa niille määräajan kirjallisten huomautusten esittämiselle.

2. Komissio voi tarvittaessa kutsua 1 kohdassa tarkoitetut osapuolet, jotka ovat esittäneet asiasta pyynnön kirjallisissa huomautuksissaan, esittämään perustelunsa niiden osapuolten kuulemistilaisuudessa, joita vastaan on esitetty väitteitä.”

- 7 Asetuksen N:o 2842/98 9 artiklan 3 kohdassa säädetään, että komissio voi antaa ”kenelle tahansa muulle kolmannelle” tilaisuuden ilmaista näkemyksensä suullisesti.
- 8 Kilpailusääntöjen rikkomista koskevan menettelyn yhteydessä koottujen tietojen luottamuksellisuuden osalta tämän asetuksen 13 artiklan 1 kohdassa säädetään, että koottuja tietoja ei saa ilmaista, jos niissä on liikesalaisuuksia tai muita luottamuksellisia tietoja, ja komission on toteutettava tarvittavat järjestelyt asiakirjoihin tutustumiseksi, jotta luottamuksellisia tietoja ei paljasteta.

Päätös 2001/462

- 9 Komissio teki 23.5.2001 päätöksen 2001/462/EY, EHTY tietyissä kilpailuasioita koskevilla menettelyissä kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan toimivaltuuksista (EYVL L 162, s. 21), jolla korvattiin komissiossa kilpailun alalla pidettävistä kuulemismenettelyistä vastaavan neuvonantajan toimivaltuuksista 12 päivänä joulukuuta 1994 tehty komission päätös 94/810/EHTY (EYVL L 330, s. 67, EYVL Ep. 8(3), s. 13; jäljempänä päätös 94/810).
- 10 Päätöksen 2001/462 1 artiklassa todetaan, että kuulemismenettelyistä vastaava neuvonantaja ”varmistaa, että oikeus tulla kuulluksi toteutuu tehokkaasti [EY] 81 ja [EY] 82 artiklan – – mukaisissa kilpailuasioita koskevilla menettelyissä komissiossa”.
- 11 Lisäksi päätöksen 2001/462 9 artiklan ensimmäisessä ja toisessa kohdassa, joilla korvattiin päätöksen 94/810 5 artiklan 3 ja 4 kohta, joiden sanamuoto oli lähes samanlainen, säädetään seuraavaa:

”Jos tietoja, jotka saattavat sisältää yrityksen liikesalaisuuksia, aiotaan julkistaa, niin yritykselle ilmoitetaan kirjallisesti tästä aikomuksesta ja sen syistä. Määräaika kyseisen yrityksen kirjallisten huomautusten tekemiselle asetetaan.

Jos kyseinen yritys vastustaa tiedon julkistamista ja jos katsotaan, että tieto ei ole suojattu ja voidaan sen vuoksi julkistaa, tämä esitetään kyseiselle yritykselle ilmoitettavassa perustellussa päätöksessä. Päätöksessä ilmoitetaan päivä, jonka jälkeen tieto julkistetaan. Tämä päivä voi olla aikaisintaan viikon kuluttua siitä päivästä, jona ilmoitus annettiin.”

Kanteiden taustalla olevat tosiseikat

Asian tausta

- 12 Kantajat, Österreichische Postsparkasse AG (asia T-213/01) ja Bank für Arbeit und Wirtschaft AG (jäljempänä BAWAG, asia T-214/01), ovat itävaltalaisia luottolaitoksia.
- 13 Komissio sai 6.5.1997 tiedon asiakirjasta, jonka otsikkona oli ”Lombard 8.5”, ja aloitti viran puolesta kyseisen asiakirjan perusteella EY 81 artiklan rikkomista koskevan menettelyn kantajia ja kuutta muuta itävaltalaista pankkia vastaan asetuksen N:o 17 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti.
- 14 Itävaltalainen Freiheitliche Partei Österreichs -niminen puolue (jäljempänä FPÖ) toimitti 24.6.1997 päivätyllä kirjeellä komissiolle ”Lombard 8.5”-asiakirjan ja pyysi tutkintamenettelyn aloittamista kahdeksaa itävaltalaista pankkia – joiden joukossa on asian T-214/01 kantaja, muttei asian T-213/01 kantajaa – vastaan EY 81 ja EY 82 artiklan rikkomisen toteamiseksi. Se perusteli hakemustaan sillä, että puolueena sen tehtävänä oli valvoa vapaata pääsyä yhteismarkkinoille ja vapaan kilpailun toteutumista.
- 15 Komissio ilmoitti FPÖ:lle 26.2.1998 päivätyllä kirjeellä asetuksen N:o 99/63 6 artiklan (josta on tullut asetuksen N:o 2842/98 6 artikla) mukaisesti aikomuksestaan hylätä FPÖ:n hakemus. Komissio totesi, että ainoastaan henkilöillä tai henkilöiden yhteenliittymillä, joilla on asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu oikeutettu intressi, on oikeus tehdä hakemus ja että tätä varten ”kilpailunrajoituksen [oli vaikutettava] tai sen oli voitava vaikuttaa” hakijaan taloudellisena toimijana. Oikeusjärjestyksen suojaamiseen liittyvä yleinen intressi ei sen mukaan riitä oikeutetun intressin syntymiseen tältä osin.

- 16 FPÖ vastasi 2.6.1998 päivätyllä kirjeellä, että se itse puolueena samoin kuin sen monet jäsenet toimivat talouselämässä, että se suoritti päivittäin lukemattomia pankkitoimia ja että se oli tämän vuoksi kärsinyt ilmiannetuista käytännöistä taloudellisesti. Tällä voidaan sen mukaan perustella asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu oikeutettu intressi. Tämän vuoksi se pyysi uudelleen oikeutta osallistua kilpailusääntöjen rikkomista koskevaan menettelyyn ja tutustua väitetiedoksiintoihin.
- 17 Komissio toteutti kesäkuussa 1998 tarkastuksia useiden itävaltalaisen luottolaitosten, myös kantajien, tiloissa.
- 18 Menettelyssä COMP/36.571 osallisina olleet pankit toimittivat 16.12.1998 komissiolle yhteisen tosiseikkoja koskevan selostuksen, jonka liitteenä oli 40 000 sivua todisteita. Selostukseen liitettyssä kirjelmässään ne vaativat komissiota käsittelemään selostusta luottamuksellisena ja totesivat, että ”komissiota pyydettiin asetuksen N:o 17/62 20 artiklan nojalla olemaan paljastamatta sitä kolmansille”.
- 19 Komissio osoitti kantajille 13.9.1999 päivätyllä kirjeellä ensimmäisen, 10.9.1999 päivätyt väitetiedoksiannon, jossa se totesi niiden tehneen muiden itävaltalaisen pankkien kanssa kilpailunvastaisia sopimuksia asiakkailta – yksityishenkilöiltä ja yrityksiltä – perittävästä maksuista ja heihin sovellettavista ehdoista ja rikkoneen tällä tavoin EY 81 artiklaa.
- 20 Komissio ilmoitti lokakuun 1999 alussa kantajille suullisesti aikomuksestaan toimittaa FPÖ:lle 10.9.1999 päivätyt väitetiedoksiannot asetuksen N:o 2842/98 7 artiklan mukaisesti.

- 21 Kantajat ilmoittivat komissiolle kahdella kirjeellä, jotka oli päivätty 6. ja 12.10.1999, vastustavansa väitetiedoksiannon toimittamista. Ne väittivät, ettei FPÖ:llä ollut asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua oikeutettua intressiä eikä sitä siis voitu pitää kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna hakijana. Kantajat ilmaisivat lisäksi pelkonsa siitä, että FPÖ väärinkäyttää väitetiedoksiantoa poliittisiin tarkoituksiin.
- 22 Kilpailupääosaston virkamiehet vastasivat kantajille 5.11.1999 päivätyillä kirjeillä, joissa ne ilmoittivat, että FPÖ oli pankin asiakas ja tämän vuoksi asetuksen N:o 2842/98 7 artiklan perusteella sille oli toimitettava väitetiedoksiannosta versio, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja. Näissä kirjeissä kantajille toimitettiin 10.9.1999 päivätyyn väitetiedoksiannon kohdista, joita ei ollut tarkoitus toimittaa FPÖ:lle, luettelo, jonka mukaan tietyt luonnollisten henkilöiden nimet ja asemat poistetaan ja korvataan heidän tehtäviensä yleisellä kuvauksella (jäljempänä luettelo 1). Lisäksi näissä kirjeissä todettiin, että FPÖ:lle oli toimitettava väitetiedoksiannon liite A, joka sisältää luettelon viitteistä väitetiedoksiantoon liitettyihin asiakirjoihin, eikä itse asiakirjoja. Näiden kirjeiden mukaan kantajat saattoivat ottaa yhteyttä kuulemismenettelystä vastaavaan neuvonantajaan, jos he ovat asiasta eri mieltä.
- 23 Kantajat osoittivat kuulemismenettelystä vastaavalle neuvonantajalle 17.11.1999 ja 18.11.2001 päivätyt kirjeet, joissa ne vastustivat jälleen 10.9.1999 päivätyyn väitetiedoksiannon toimittamista FPÖ:lle. Kantajat ilmoittivat toissijaisesti, että toimitettavasta väitetiedoksiannon versiosta oli poistettava kaikki kyseessä olevien yritysten yksilöintitiedot. Asian T-213/01 kantaja vaati myös kaikkien korkoihin, kuluihin ja pankkien käyttämiin liike-ehtoihin liittyvien tietojen poistamista.
- 24 Menettelytavoista, jotka olivat 10.9.1999 päivätyyn väitetiedoksiannon kohteena, järjestettiin kuulemistilaisuus 18. ja 19.1.2000. FPÖ ei osallistunut tähän kuulemistilaisuuteen.

- 25 Komissio antoi 21.11.2000 päivätyillä kirjeillä kantajille tiedoksi täydentävän väitetiedoksiannon, jossa se totesi kantajien tehneen muiden itävaltalaisien pankkien kanssa kilpailunvastaisia sopimuksia ulkomaisten valuuttojen ja eurojen välisiin vaihtoihin sovellettavista maksuista.
- 26 Toinen kuulemistilaisuus pidettiin 27.2.2001. FPÖ ei osallistunut tähänkään kuulemistilaisuuteen.
- 27 FPÖ uudisti 13.3.2001 päivätyllä kirjeellä hakemuksensa ja väitti, että komissio oli ilmoittanut sille 5.10.1999 ja 16.3.2000 päivätyillä kirjeillä väitetiedoksiannon sellaisen version, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja, toimittamisesta mutta että tätä versiota ei ollut toimitettu. FPÖ totesi myös, ettei sille ole ilmoitettu kuulemistilaisuuksista ja näin ollen se oli jätetty menettelyn olennaisten vaiheiden ulkopuolelle, mikä loukkasi sen oikeutta tulla kuulluksi ja osallistua menettelyyn. FPÖ uudisti näin ollen väitetiedoksiantojen ja kyseessä olevien pankkien väitetiedoksiantojen osalta esittämien huomautusten toimittamista koskevan hakemuksensa ja lisäksi pyysi saada esittää omat huomautuksensa ja osallistua täydentävään istuntoon.
- 28 Kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja ilmoitti kantajille 27.3.2001 päivätyssä kirjeessään, että FPÖ oli uudistanut pyyntönsä saada haltuunsa väitetiedoksiannot ja että kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja aikoi vastata pyyntöön myöntävästi. Niiden luottamuksellisten tietojen osalta, jotka oli poistettava 10.9.1999 päivätyistä väitetiedoksiannosta, kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja liitti kirjeeseensä luettelon 1 ja lisäksi hylkäsi kantajien 17. ja 18.11.1999 päivätyissä kirjeissä esittämät pyynnöt, jotka koskivat pankkien nimien poistamista. Kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja hylkäsi myös asian T-213/01 kantajan hakemuksen, joka koski tiettyjen muiden tietojen poistamista. Täydentävän väitetiedoksiannon osalta, joka oli päivätty 21.11.2000 ja jonka osalta kantajat eivät olleet vielä esittäneet huomautuksia, kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja toimitti luettelon (jäljempänä luettelo 2), jonka mukaan tietyt luonnollisten henkilöiden nimet ja asemat poistetaan ja korvataan heidän tehtäviensä yleisellä kuvauksella. Hän ilmoitti kantajille mahdollisuudesta esittää huomautuksia tältä osin.

- 29 Asian T-214/01 kantaja vastusti 18.4.2001 päivätyssä kirjeessään jälleen väitetiedoksiantojen toimittamista FPÖ:lle ja pyysi komissiota täsmentämään ne syyt, joiden perusteella se katsoi yhtäkkiä olevansa velvollinen hyväksymään FPÖ:n pyynnön. Myös asian T-213/01 kantaja vastusti 24.4.2001 päivätyssä kirjeessään jälleen väitetiedoksiantojen toimittamista FPÖ:lle ja toissijaisesti katsoi, että jos väitetiedoksiannot olisi toimitettava, 10.9.1999 päivätyn väitetiedoksiannon ei pitäisi sisältää yhtään nimeä. Tämä kantaja totesi, ettei 21.11.2000 päivätty väitetiedoksianto sisältänyt muita liikesalaisuuksia tai muita luottamuksellisia tietoja kuin ne, jotka kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja ehdotti poistettavaksi luettelossa 2.
- 30 Kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja vahvisti 5.6.2001 päivätyillä kirjeillä velvoitteen toimittaa väitetiedoksiannot FPÖ:lle. Suojattavien luottamuksellisten tietojen osalta kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja kiinnitti asian T-214/01 kantajan huomiota siihen, ettei se ollut esittänyt edellisessä kirjeessään yhtään huomautusta luetteloiden 1 ja 2 sisältämien tietojen osalta ja että kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja katsoi tämän vuoksi, ettei kantaja esittänyt yhtään ratkaisevaa oikeudellista vastalauseita sen osalta, että FPÖ:lle toimitetaan väitetiedoksiantojen sellaiset versiot, jotka eivät sisällä luottamuksellisia tietoja. Kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja ilmoitti asian T-213/01 kantajalle päättelevänsä sen viimeisimmästä kirjeestä, että tämä hyväksyi luetteloiden 1 ja 2 sisällön, lukuun ottamatta sitä, että 10.9.1999 päivätyn väitetiedoksiannon ei pitäisi sisältää yhtään nimeä. Kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja pyysi kantajaa lisäksi esittämään huomautuksensa ja ilmoitti, että muutoin se tekisi päätöksen 94/810 5 artiklan 4 kohdan (josta on tullut päätöksen 2001/462 9 artiklan toinen kohta) mukaisen päätöksen.
- 31 Asian T-214/01 kantaja pyysi 25.6.2001 päivätyllä kirjeellä jälleen kuulemismenettelystä vastaavaa neuvonantajaa luopumaan tästä väitetiedoksiantojen toimittamisesta ja pyysi tätä ilmoittamaan menettelyyn liittyvistä jatkotoimenpiteistä.
- 32 Asian T-213/01 kantaja pyysi 25.6.2001 päivätyllä kirjeellä komissiota selvittämään asian vaiheita ja erityisesti tekemään kannekelpoisen päätöksen.

Asiassa T-214/01 riidanalainen päätös

33 Kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja teki 25.7.2001 päivätyllä kirjeellä päätöksen, jolla asian T-214/01 kantajan osalta päätettiin menettely, joka liittyi 10.9.1999 ja 21.11.2000 päivätyjen väitetiedoksiantojen toimittamiseen FPÖ:lle (jäljempänä asiassa T-214/01 riidanalainen päätös). Tässä kirjeessä todettiin seuraavaa:

”[25.6.2001 päivätyin] kirjeenne johdosta olen tutkinut uudelleen asiaa ja sen mahdollisia oikeusvaikutuksia. Tiivistän tämän tutkimuksen tulokset seuraavasti:

1. Pysyn aiemmassa kannassani siltä osin ku[i]n kyse on FPÖ:n oikeudesta tehdä hakemus. Van Miert ja Monti lausuvat tästä sitovasti jo vuonna 1999. Heidän päätöksestään – joka on menettelyyn liittyvä toimi – ei mielestäni voida nostaa erillistä kannetta, ja se voidaan riitauttaa ainoastaan sellaisen kanteen yhteydessä, joka on nostettu komission päätöksestä, jolla päätetään menettely pääasiassa.

2. – – päätöksen 2001/462 perusteella ei voida päätyä vastakkaiseen ratkaisuun. Tämän päätöksen 9 artiklassa kuulemismenettelystä vastaavalle neuvonantajalle annetaan toimivalta päättää komission nimissä, ovatko tietyt asiakirjoihin sisältyvät tiedot liikesalaisuuksia ja suojataanko niitä näin ollen paljastumiselta. Kuulemismenettelystä vastaavalla neuvonantajalla ei sen sijaan ole toimivaltaa lausua siitä, voiko asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö tehdä hakemuksen kilpailusääntöjen rikkomisen lopettamiseksi. Tällaista toimivaltaa ei voida perustella myöskään – – päätöksen 2001/462 9 artiklan analogisella soveltamisella.

Edellä esitetyn perusteella minun on valitettavasti jätettävä tutkimatta hakemus, jonka esititte BAWAG:in nimissä ja jonka mukaan väitetiedoksiantoa ja täydentävää väitetiedoksiantoa ei pidä toimittaa FPÖ:lle.

Pyydän teitä ilmoittamaan minulle tämän kirjeen vastaanottamisen jälkeisellä viikolla, aiotteko nostaa kanteen tässä asiassa ja tehdä välitoimihakemuksen. Mainittuja asiakirjoja ei missään tapauksessa toimiteta FPÖ:lle ennen tämän yhden viikon määräajan päättymistä.

– –”

Asiassa T-213/01 riidanalainen päätös

- 34 Kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja teki 9.8.2001 päivätyllä kirjeellä päätöksen, jolla asian T-213/01 kantajan osalta päätettiin menettely, joka liittyi 10.9.1999 ja 21.11.2000 päivätyjen väitetiedoksiantojen toimittamiseen FPÖ:lle (jäljempänä asiassa T-213/01 riidanalainen päätös). Tässä päätöksessä todettiin seuraavaa: ”Tutkittuamme uudelleen tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja olemme päättäneet ratkaista kysymykset, joista päämiehenne ja komissio ovat eri mieltä, samansuuntaisesti kuin 5.6.2001 päivätyssä kirjeessämme on esitetty.”
- 35 Kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja totesi ensiksi, että kilpailuasioista vastaavan komission jäsenen tehtävänä on päättää siitä, onko kolmas asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettussa hakijan asemassa. Van Miert oli jo vuoden 1999 aikana tehnyt päätöksen FPÖ:n eduksi, ja Monti oli vahvistanut tämän päätöksen, minkä vuoksi tätä kysymystä ei ole otettava esille uudelleen, kun uusia tosiseikkoja ei ole (riidanalaisen päätöksen 1 kohta). Hän lisäsi, että se, että FPÖ:lle

on annettu hakijan asema, on menettelyyn liittyvä toimi, josta ei voida nostaa erillistä kannetta, ja huomautuksia tätä toimea vastaan voidaan esittää ainoastaan sellaisen kanteen yhteydessä, joka nostetaan komission päätöksestä, jolla menettely päätetään (päättöksen 2 kohta).

- 36 Toiseksi kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja huomautti, että asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun hakijan aseman tunnustamisesta seuraa velvoite toimittaa tälle hakijalle asetuksen N:o 2842/98 7 artiklan mukaisesti väitetiedoksiannosta versio, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja. Sillä, onko menettely aloitettu viran puolesta vai kyseisen 3 artiklassa tarkoitetun hakemuksen perusteella, ei ole tältä osin mitään merkitystä.
- 37 Kolmanneksi kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja esitti näkemyksensä siitä, mitä tietoja on poistettava 10.9.1999 ja 21.11.2000 päivätystä väitetiedoksiannoista, jotta otettaisiin huomioon liikesalaisuudet ja muut luottamukselliset tiedot (päättöksen 4 kohta). Hän päätti poistaa kaikki luetteloihin 1 ja 2 sisältyvät tiedot, joiden osalta asian T-213/01 kantaja oli antanut suostumuksensa viimeisimmässä kirjeessään. Kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja katsoi sen sijaan, että kantajan nimi ei ole liikesalaisuus eikä sellainen luottamuksellinen tieto, jota olisi suojeltava (päättöksen 4 kohdan a alakohta). Hän totesi, ettei myöskään 10.9.1999 päivättyyn väitetiedoksiantoon sisältyviä tietoja kyseisen kantajan liiketoimintapolitiikasta tarvitse poistaa, sillä kyseessä ovat useiden vuosien takaiset numerotiedot (päättöksen 4 kohdan b alakohta).
- 38 Kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja totesi, että ”FPÖ:lle on toimitettava käsiteltävänä olevaa asiaa COMP/36.571 – Itävaltalaiset pankit koskevaa kannanottoa varten nykyinen mukautettu versio 10.9.1999 päivätystä väitetiedoksiannosta sekä 21.11.2000 päivätystä täydentävästä väitetiedoksiannosta” ja että tämä päätös ”on tehty tietyissä kilpailuasioita koskevissa menettelyissä kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan toimivaltuuksista 23 päivänä toukokuuta 2001 annetun komission päätöksen 2001/462 (EYVL L 162, s. 21) 9 artiklan 2 kohdan nojalla”. Kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja pyysi lopuksi kantajaa ilmoittamaan

viikon kuluessa päätöksensä tiedoksiantamisesta, aikooko se nostaa kanteen tästä päätöksestä ja tehdä välitoimihakemuksen kyseisen päätöksen täytäntöönpanon lykkäämiseksi, sekä totesi, ettei komissio toimita FPÖ:lle edellä mainittuja väitetiedoksiantoja ennen kyseisen viikon pituisen määräajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

- 39 Kantajat ovat nostaneet nyt esillä olevat kumoamiskanteet riidanalaisia päätöksiä vastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 19.9.2001 jättämälläan kannekirjelmällä.
- 40 Kantajat esittivät samana päivänä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen toimittamallaan erillisillä kirjelmillä välitoimista päättävälle tuomarille hakemukset, joissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta vaadittiin ensisijaisesti lykkäämään riidanalaisen päätöksen täytäntöönpanoa ja toissijaisesti kieltämään komissiota toimittamasta FPÖ:lle asiassa COMP/36.571 laadittuja, 10.9.1999 ja 21.11.2000 päivätyjä väitetiedoksiantoja.
- 41 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti määräsi asianosaisia kuultuaan 14.12.2001 antamallaan määräyksellä asioiden T-213/01 ja T-214/01 yhdistämisestä.
- 42 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti hylkäsi kantajien välitoimihakemukset asiassa T-213/01 R, Österreichische Postsparkasse vastaan komissio, 20.12.2001 antamallaan määräyksellä (Kok. 2001, s. II-3967) ja asiassa T-214/01 R, Bank für Arbeit und Wirtschaft vastaan komissio, 20.12.2001 antamallaan määräyksellä (Kok. 2001, s. II-3993) ja katsoi, ettei kiireellisyyttä koskeva edellytys täyttynyt eikä intressivertailu puoltanut riidanalaisen päätösten lykkäämistä, sekä totesi, että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

- 43 Tammikuussa 2002 komissio toimitti FPÖ:lle väitetiedoksiannoista versiot, jotka eivät sisältäneet luottamuksellisia tietoja.
- 44 Asian T-214/01 kantaja esitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 12.2.2002 toimittamallaan erillisellä kirjelmällä pääasiaan liittyviä huomautuksia, jotka sisälsivät uusia tosiseikkoja, joista se oli saanut tiedon vastauskirjelmänsä toimittamisen jälkeen. Asian T-213/01 kantaja yhtyi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 13.2.2002 toimittamallaan kirjeellä näihin huomautuksiin. Komissio esitti huomautuksia näistä asiakirjoista 15.3.2002.
- 45 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pyysi 30.3.2004 ja 16.7.2004 päivätyillä kirjeillä prosessinjohtotoimena komissiota toimittamaan eräitä asiakirjoja ja vastaamaan kirjallisiin kysymyksiin. Komissio noudatti näitä pyyntöjä määräajassa.
- 46 Esittelevän tuomarin esityksestä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (viides jaosto) päätti aloittaa suullisen käsittelyn.
- 47 Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 21.10.2004 pidetyssä istunnossa.
- 48 Asian T-213/01 kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- kumooa kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan 9.8.2001 tekemän päätöksen

- velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

49 Asian T-214/01 kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

- kumoo kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan 25.7.2001 tekemän päätöksen
- velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

50 Molemmissa asioissa komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

- jättää kanteet tutkimatta ja joka tapauksessa hylkää ne perusteettomina
- velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Tutkittavaksi ottaminen

51 Komissio vetoaa kolmeen tutkimatta jättämistä koskevaan perusteeseen, joista ensimmäisen mukaan kanteella ei ole kohdetta, koska väitetiedoksiannot on tosiasiallisesti toimitettu FPÖ:lle, toisen mukaan riidanalaisella toimella ei ole oikeusvaikutuksia kantajien intresseihin nähden ja kolmannen mukaan kanne on nostettu liian myöhään.

Tutkimatta jättämistä koskeva peruste, jonka mukaan riidalla ei ole kohdetta, koska väitetiedoksiannot on tosiasiallisesti toimitettu FPÖ:lle

- 52 Komissio väittää, että kanteiden ainoana tavoitteena on estää se, että FPÖ:lle toimitetaan mikä hyvänsä väitetiedoksiantojen versio ja toissijaisesti kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan vahvistamat versiot, jotka eivät sisällä luottamuksellisia tietoja. Väitetiedoksiannot on kuitenkin toimitettu FPÖ:lle tammikuussa 2002. Komission mukaan kanteilla ei siis tämän vuoksi ole enää kohdetta työjärjestyksen 113 artiklan nojalla.
- 53 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomauttaa, että luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nostama kumoamiskanne voidaan ottaa tutkittavaksi ainoastaan sillä edellytyksellä, että kantajalla on tarve saada riitautettu toimenpide kumotuksi (asia T-46/92, *Scottish Football v. komissio*, tuomio 9.11.1994, Kok. 1994, s. II-1039, 14 kohta). Tällainen tarve on olemassa vain, jos toimenpiteen kumoamisesta itsestään voi aiheutua oikeusvaikutuksia (asia 53/85, *Akzo Chemie v. komissio*, tuomio 24.6.1986, Kok. 1986, s. 1965, Kok. Ep. VIII, s. 675, 21 kohta; jäljempänä *Akzo-tapaus*).
- 54 Tältä osin on todettava, että EY 233 artiklan mukaan toimielimen, jonka toimenpide on kumottu, on toteutettava tuomion täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet. Nämä toimenpiteet eivät voi koskea sitä, että kumottu säädös tai päätös poistettaisiin yhteisön oikeusjärjestyksestä, koska tällainen seuraus aiheutuu jo siitä, että tuomioistuin kumoaa kyseisen toimenpiteen. Toimielimen on pyrittävä erityisesti poistamaan ne vaikutukset, joita kumotulla toimenpiteellä on ollut ja joihin todetut lainvastaisuudet heijastuvat. Siitä, että tuomioistuin kumoaa taannehtivasti säädöksen tai päätöksen, joka on jo täytäntöönpantu, voi aina aiheutua oikeusvaikutuksia. Tällaisesta toimenpiteestä on nimittäin voinut aiheutua oikeusvaikutuksia sen voimassaoloaikana, eivätkä nämä vaikutukset ole välttämättä hävinneet, vaikka toimenpide on kumottu. Samoin toimenpiteen kumoamisella voidaan estää se, että lainvastaisuuteen, joka rasittaa kyseistä toimenpidettä, syyllistytään uudelleen vastaisuudessa. Näistä syistä kyseisellä toimielimellä saattaa olla kumoamistuomion noudattamiseksi velvollisuus palauttaa kantajan tilanne asianmukaiseksi tai velvollisuus olla toteuttamatta samanlaista toimenpidettä

vastaisuudessa (ks. asia 92/78, Simmenthal v. komissio, tuomio 6.3.1979, Kok. 1979, s. 777, 32 kohta; asia T-102/96, Gencor v. komissio, tuomio 25.3.1999, Kok. 1999, s. II-753, 41 kohta).

- 55 Käsiteltävinä olevissa asioissa siitä, että väitetiedoksiannot on toimitettu FPÖ:lle sen jälkeen, kun kanteet, joilla pyritään riitauttamaan tämän toimittamisen perusteena olevien päätösten laillisuus, on nostettu, ei seuraa, että kyseiset kanteet jäävät vaille kohdetta. Riidanalaisten päätösten mahdollisella kumoamisella voi nimittäin jo sellaisenaan olla oikeusvaikutuksia kantajien asemaan nähden, erityisesti siten, että sillä estetään tällaisen komission menettelyn toistuminen ja tehdään FPÖ:lle lainvastaisesti toimitettujen väitetiedoksiantojen käyttämisestä lainvastaista (Akzo-tapaus, tuomion 21 kohta).
- 56 Komission väitteet, joiden mukaan riidalla ei ole kohdetta, koska väitetiedoksiannot on tosiasiallisesti toimitettu FPÖ:lle, on näin ollen hylättävä.

Tutkimatta jättämistä koskeva peruste, jonka mukaan riidanalaisilla toimilla ei ole oikeusvaikutuksia

Asianosaisten lausumat

- 57 Komissio huomauttaa, että asiassa T-213/01 riidanalainen päätös sisältää ainoastaan yhden päätöksenluonteisen toimen, eli kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan kannanoton, joka koskee FPÖ:lle toimitettavien väitetiedoksiantojen sisältämien tietojen luottamuksellisuutta. Komission mukaan ainoa seikka, joka voisi "aiheuttaa seurauksia" kantajalle, on tiettyjen luottamuksellisten asiakirjojen toimittaminen hakijalle tai kolmannelle, mikä ilmenee Akzo-tapauksessa annetusta tuomiosta. Asiassa T-214/01 riidanalainen päätös ei koske tätä kysymystä, joka oli ratkaistu jo aiemmin. Komission mukaan kantaja myönsi 18.4.2001 päivytyssä kirjeessään sen, etteivät väitetiedoksiantojen versiot sisällä luottamuksellisia tietoja.

Komission mukaan tässä toisessa asiassa riidanalainen päätös koskee yksinomaan sitä, että kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja hylkäsi kantajan 25.6.2001 päivätyyn hakemuksen, jolla komissiota pyydettiin tutkimaan uudelleen FPÖ:lle myönnetty oikeus saada väitetiedoksiannoista versio, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja. Tällä päätöksellä ei kuitenkaan ole lainkaan sitovia oikeusvaikutuksia kantajaan nähden.

- 58 Komissio katsoo, ettei sillä, että FPÖ:n on katsottu olevan hakija, ole oikeusvaikutuksia kantajiin nähden, sillä jos oletettaisiin komission tehneen päätöksen tältä osin, kyseessä olisi ainoastaan menettelyyn liittyvä toimi, josta ei voida nostaa sellaisesta kanteesta, joka on nostettu lopullisesta päätöksestä, jossa kilpailusääntöjen rikkominen todetaan, erillistä kannetta (yhdistetyt asiat T-10/92–T-12/92 ja T-15/92, Cimenteries CBR ym. v. komissio, tuomio 18.12.1992, Kok. 1992, s. II-2667, Kok. Ep. XIII, s. II-99, 28 kohta; jäljempänä Cimenteries-tapaus).
- 59 Komissio huomauttaa myös, että oikeus toimittaa FPÖ:lle väitetiedoksiannoista sellaiset versiot, jotka eivät sisällä luottamuksellisia tietoja, johtuu automaattisesti asetuksen N:o 2842/89 7 artiklasta. Komission mukaan kantajat eivät näin ollen nosta kannetta niihin suoraan vaikuttavasta päätöksestä vaan kyseisen asetuksen 7 artiklasta.
- 60 Kantajat väittävät, että kanteet on tutkittava, sillä ne on nostettu päätöksistä, joilla on sitovia oikeusvaikutuksia ja jotka näin ollen ovat kannekelpoisia toimia.
- 61 Asiassa T-213/01 väitetiedoksiantojen toimittaminen FPÖ:lle vaikuttaa kantajan mukaan sen oikeuteen, joka koskee väitetiedoksiantojen sisältämien liikesalaisuuksien ja muiden luottamuksellisten tietojen luottamuksellista käsittelyä, mikä vaikuttaa peruuttamattomasti sen oikeusasemaan, ja tästä väitetiedoksiantojen toimittamisesta voidaan näin ollen nostaa itsenäinen kanne (Akzo-tapaus ja asia T-353/94 R, Postbank v. komissio, määräys 1.12.1994, Kok. 1994, s. II-1141, 25 kohta).

- 62 Asiassa T-214/01 riidanalaisessa päätöksessä vahvistetaan kantajan mukaan kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan kanta, joka koskee väitetiedoksianno-
tojen toimittamista FPÖ:lle. Tämä päätös tehtiin päätöksen 2001/462 nojalla, jossa
todetaan, että kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan päätökset toimittaa
väitetiedoksiannot kolmannelle voidaan riitauttaa. Kantajan mukaan sellaisenkin
väitetiedoksiannon version, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja, toimittaminen
aiheuttaa peruuttamatonta haittaa kyseessä olevalle yritykselle. Lisäksi 10.11.1999
päivätyin väitetiedoksiannon FPÖ:lle toimitettava versio sisälsi joka tapauksessa
lukuisia luottamuksellisia tietoja, joiden luottamuksellisuus on taattu, kuten
menettelyyn osallisten henkilöiden ja pankkien nimiä. Ensimmäisen oikeusasteen
tuomioistuimen presidentin välitoimimennettelyssä 20.12.2001 antamassa määräyk-
sessä todettiin, että riidanalainen toimi saattoi muuttaa kantajan oikeusasemaa.
- 63 Kantajat väittävät, että sen tunnustaminen, että FPÖ on asetuksen N:o 17 3 artiklan
2 kohdassa tarkoitettu hakija, ja FPÖ:n oikeus saada väitetiedoksiannot kuuluvat
tuomioistuINVALVONNAN piiriin. Yhteisöjen tuomioistuin oli kantajien mukaan
todennut Akzo-tapauksessa antamassaan tuomiossa, että väitetiedoksiantojen
toimittaminen on tuomioistuINVALVONNAN alainen asia sekä sen osalta, mitä tietoja
suojataan, että sen osalta, toimitetaanko niitä. Lisäksi sen vuoksi, että väitetiedok-
siantojen toimittaminen voisi loukata vakavasti oikeuksia, joista määrätään
Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 8 ja 48 artiklassa
ja jotka koskevat syyttömyysolettamaa ja henkilötietojen suojaa, sen tunnustaminen,
että kolmas on hakijan asemassa, ei voi kuulua komission harkintavallan piiriin, vaan
siihen sovelletaan asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdan ja asetuksen
N:o 2842/98 7 artiklan edellytyksiä, mitä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
voi valvoa.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 64 On muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 230 artiklassa
tarkoitettuja, kumoamiskanteen kohteeksi kelpaavia toimia ovat ainoastaan sellaiset
toimenpiteet, joilla on sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan

etuihin muuttaen tämän oikeusasemaa selvästi (asia 60/81, IBM v. komissio, tuomio 11.11.1981, Kok. 1981, s. 2639, Kok. Ep. VI, s. 231, 9 kohta ja Cimenteries-tapaus, tuomion 28 kohta).

65 Lähtökohtaisesti menettelyn kuluessa tehdyt toimenpiteet, joilla valmistellaan lopullista päätöstä, eivät näin ollen ole kannekelpoisia toimia. Oikeuskäytännöstä ilmenee kuitenkin, että myös valmistelun kuluessa toteutetut toimet, jotka muodostavat itsessään lopullisen päätepisteen erityiselle menettelylle, joka on eri kuin se, jonka päätteeksi komissio tekee pääasiaa koskevan päätöksen, ja joilla on sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin muuttaen tämän oikeusasemaa selvästi, ovat kannekelpoisia toimia (em. asia IBM v. komissio, tuomion 10 ja 11 kohta).

66 Oikeuskäytännöstä ilmenee siis selkeästi ja yksiselitteisesti, että komission päätöksellä, jolla kilpailusääntöjen rikkomista koskevassa menettelyssä väitteiden kohteena olevalle yritykselle ilmoitetaan siitä, ettei sen toimittamia tietoja käsitellä yhteisön oikeudessa taatulla tavalla luottamuksellisesti ja että ne voidaan näin ollen toimittaa kantelijana olevalle kolmannelle, on kyseiseen yritykseen nähden oikeusvaikutuksia, jotka muuttavat tämän oikeusasemaa selvästi, koska siinä ei anneta tälle yritykselle yhteisön oikeuden mukaista suojaa ja se on lopullinen ja siitä lopullisesta päätöksestä, jossa todetaan kilpailusääntöjen rikkominen, erillinen päätös. Lisäksi yrityksen mahdollisuus nostaa kanne lopullisesta päätöksestä, jossa todetaan kilpailusääntöjen rikkominen, ei voi taata sille tätä koskevien oikeuksiensa asianmukaista suojaa. Yhtäältä on mahdollista, että hallintomenettelyä ei päätetä päätöksellä, jossa todetaan kilpailusääntöjen rikkominen. Toisaalta tästä päätöksestä nostettu kanne, jos se nostetaan, ei ole missään tapauksessa yritykselle keino ehkäistä peruuttamattomia seurauksia, joita sen tiettyjen asiakirjojen lainvastainen julkistaminen aiheuttaa (Akzo-tapaus, tuomion 18–20 kohta). Tällaisesta päätöksestä voidaan siis nostaa kumoamiskanne.

- 67 Käsiteltävinä olevissa kanteissa vaaditaan kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan 9.8.2001 ja 25.7.2001 tekemien sellaisten päätösten kumoamista, joiden mukaan FPÖ:lle toimitetaan väitetiedoksiannoista, jotka koskevat EY 81 artiklan soveltamista pankkimaksujen vahvistamiseen (COMP/36.571 – Itävaltalaiset pankit), versiot, jotka eivät sisällä luottamuksellisia tietoja, ja tämä kantajien, joille väitetiedoksiannot oli osoitettu ja jotka vastustivat niiden toimittamista FPÖ:lle, kannan vastaisesti.
- 68 Asiaan sovellettavassa lainsäädännössä myönnetään kolmansille, jotka vetoavat oikeutettuun intressiin, oikeus saada väitetiedoksiannosta versio, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja, jotta ne voivat esittää näkemyksensä kirjallisesti. Asetuksen N:o 17 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään, että luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka vetoavat oikeutettuun intressiin, voivat tehdä hakemuksen, jotta komissio toteaisi EY 81 ja EY 82 artiklan rikkomisen. Asetuksen N:o 2842/98 7 artiklassa todetaan myös, että jos komissio esittää väitteitä jostakin asiasta, josta sille on toimitettu hakemus tai kantelu, se toimittaa hakijalle tai kantelijalle jäljennöksen väitetiedoksiannon versiosta, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja, jotta tämä voi esittää komissiolle kirjalliset huomautuksensa.
- 69 Päätöksen 2001/462 9 artiklan toisesta kohdasta ilmenee, että jos yritys, jota EY 81 ja EY 82 artiklan rikkomiseen liittyvä menettely koskee, vastustaa tiedon, joka voi olla liikesalaisuus, paljastamista kolmannelle ja jos komissio katsoo, että tieto ei ole suojattu ja voidaan sen vuoksi julkistaa, tämä toteamus esitetään kyseiselle yritykselle ilmoitettavassa perustellussa päätöksessä.
- 70 Asiassa T-213/01 riidanalaisella päätöksellä päätetään menettely, jossa FPÖ:lle toimitetaan ”nykyinen mukautettu versio” 10.9.1999 päiväystä väitetiedoksiannosta sekä 21.11.2000 päiväystä täydentävästä väitetiedoksiannosta. Tässä päätöksessä hylätään sekä kantajan vaatimus, jonka mukaan näitä asiakirjoja ei pidä toimittaa FPÖ:lle, että kantajan vaatimus näiden asiakirjojen sisältämien tiettyjen tietojen luottamuksellisesta käsittelystä. Asiassa T-214/01 riidanalaisella päätöksellä sen

sijaan hylätään lopullisesti kantajan vaatimus, jonka mukaan kyseisiä väitetiedoksiantoja ei pidä toimittaa FPÖ:lle. Molemmat päätökset on tehty päätöksen 2001/462 9 artiklan toisen kohdan nojalla, jossa säädetään, että jos kyseinen yritys vastustaa tiedon julkistamista ja jos kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja katsoo, että tieto ei ole suojattu ja voidaan sen vuoksi julkistaa, tämä esitetään kyseiselle yritykselle ilmoitettavassa perustellussa päätöksessä, jossa ilmoitetaan päivä, jonka jälkeen tieto julkistetaan ja joka voi olla aikaisintaan viikon kuluttua siitä päivästä, jona ilmoitus annettiin. Käsiteltävinä olevissa asioissa kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja pyysi kantajia ilmoittamaan viikon määräajassa, aikoivatko ne nostaa kanteen tai tehdä välitoimihakemuksen. Tältä osin ilmoitettiin, ettei mainittuja väitetiedoksiantoja toimitettaisi FPÖ:lle ennen tämän määräajan päättymistä.

71 Riidanalaiset päätökset muodostavat näin ollen päätepisteen sellaiselle erityiselle menettelylle, joka on erillinen yleisestä EY 81 artiklan soveltamismenettelystä, ja niissä vahvistetaan lopullisesti komission kanta siihen nähden, toimitetaanko FPÖ:lle väitetiedoksiannoista sellaiset versiot, jotka eivät sisällä luottamuksellisia tietoja. Nämä päätökset merkitsevät väistämättä sitä, että FPÖ:n on aiemmin katsottu olevan asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu hakija, jolla on oikeutettu intressi, sillä tästä hakijan asemasta johtuu FPÖ:n oikeus saada väitetiedoksiannot asetuksen N:o 2842/98 7 artiklan mukaisesti.

72 Tämän vuoksi kantajat voivat riitauttaa kanteissaan sekä kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan päätöksen toimittaa FPÖ:lle väitetiedoksiannoista versio, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja, että tämän päätöksen perustana olevan sen väistämättömän seikan, että komissio myöntää, että FPÖ:llä on asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdan mukainen oikeutettu intressi. Muutoin kantajat eivät kykenisi estämään sitä, että komission niitä vastaan esittämät väitetiedoksiannot saatettaisiin sellaisen kolmannen tietoon, joka on esittänyt hakemuksen tai kantelun

ja jolla ei ole yhteisön säännöksissä edellytettyä oikeutettua intressiä, tai – jos ne on jo toimitettu – vaatimaan sen, että tämä kolmas käyttää kyseisiä tietoja, toteamista lainvastaiseksi.

- 73 Edellä esitetystä ilmenee, että tutkimatta jättämistä koskeva peruste, jonka mukaan asiassa T-214/01 riidanalaisella päätöksellä ja asiassa T-213/01 riidanalaiseen päätökseen sisältyvillä kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan kannanotoilla, joiden mukaan FPÖ:n katsotaan olevan hakijan asemassa ja FPÖ:llä on oikeus saada väitetiedoksiannot, ei ole oikeusvaikutuksia, on hylättävä.

Tutkimatta jättämistä koskeva peruste, jonka mukaan kanteet on nostettu liian myöhään

Asianosaisten lausumat

- 74 Komissio väittää, että riidanalaisilla päätöksillä ainoastaan vahvistetaan se, että FPÖ:n katsotaan olevan hakijan asemassa ja että sillä on oikeus saada väitetiedoksiannot. Tämän vuoksi kanteet on tältä osin nostettu liian myöhään.
- 75 Siltä osin, että FPÖ:n katsotaan olevan asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu hakija, komissio väittää tehneensä lopullisen päätöksen vuoden 1999 aikana ja ilmoittaneensa tästä kantajille 5.11.1999 päivätyillä kirjeillä. Kirjeessään, joka on päivätty 27.3.2001, kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja ainoastaan vahvisti, että FPÖ:n intressi tehdä hakemus oli tunnustettu, ja toisti selvityksensä tältä osin. Vaikka 27.3.2001 päivätty kirje sisältäisi tätä koskevan päätöksen, kantaja ei missään tapauksessa myöskään riitauttanut sitä. Kantajat myönsivät itse kanteissaan, että riidanalaisissa päätöksissä ainoastaan ”vahvistettiin” aiemmalla päätöksellä FPÖ:lle myönnetty prosessuaalinen asema.

- 76 FPÖ:n sen oikeuden osalta, joka koskee väitetiedoksiantojen saamista, komissio katsoo, että se ilmoitti kantajille suullisesti jo vuoden 1999 lokakuun alussa ja sittemmin 5.11.1999 päivätyillä kirjeillä, että se aikoi toimia asetuksen N:o 2842/98 7 artiklan mukaisesti. Tämän vuoksi, vaikka komissio olisi tehnyt ”päätöksen”, joka koski FPÖ:n oikeutta saada väitetiedoksiannot, ja vaikka tämä olisi kannekelpoinen toimi, komission mukaan riidanalaisessa päätöksessä ainoastaan vahvistettiin tämä, eikä riidanalaisesta päätöksestä näin ollen voida nostaa kannetta.
- 77 Kantajat väittävät, ettei kanteita ole nostettu liian myöhään. Niiden mukaan vasta riidanalaisessa päätöksessä vahvistettiin komission lopullinen kanta sen suhteen, oliko FPÖ hakijan asemassa ja toimitetaanko sille väitetiedoksiannot, ja kaikki kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan ja komission virkamiesten aiemmat kirjeet olivat pelkkiä valmistelevia toimia. Tämän vuoksi nämä päätökset, joilla päätettiin menettely, joka koski väitetiedoksiantojen toimittamista FPÖ:lle, eivät ole pelkkiä aiempia toimia vahvistavia toimia.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 78 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi edellä, että kantajat voivat riitauttaa käsiteltävinä olevien kanteiden yhteydessä, jotka on nostettu lopullisista päätöksistä, joilla päätetään erityiset, väitetiedoksiantojen toimittamista FPÖ:lle koskevat menettelyt, näiden päätösten perustana olevan sen seikan, että komissio tunnustaa, että FPÖ:llä on sellainen oikeutettu intressi ja hakijan asema, jota tarkoitetaan asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa ja josta johtuu sen oikeus saada asetuksen N:o 2842/98 7 artiklan mukaisesti väitetiedoksiannoista versio, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja.
- 79 Näin ollen komissio ei voi tehokkaasti väittää, että kantajien olisi pitänyt nostaa kanne eri valmistelevista toimista, jotka on toteutettu näiden, väitetiedoksiantojen toimittamista koskevien menettelyjen yhteydessä, voidakseen sen perusteella

päätellä, että käsiteltävinä olevilla kanteilla – jotka on nostettu päätöksistä, joilla kyseiset menettelyt päätetään – ei voida riitauttaa valmistelevia toimia, joiden perusteella nämä päätökset on tehty.

- 80 Edellä esitetystä ilmenee, että tutkimatta jättämistä koskeva peruste, jonka mukaan kanteet on nostettu liian myöhään, on hylättävä.

Pääasia

- 81 Kantajat vetoavat kanteidensa tueksi seitsemään kanneperusteeseen. Ensimmäisen ja toisen kanneperusteen mukaan asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohtaa ja asetuksen N:o 2842/98 6 artiklaa on rikottu ja perusteluvelvollisuutta on laiminlyöty. Kolmannen kanneperusteen mukaan prosessiekonomian periaatetta on loukattu. Neljäs kanneperuste koskee puolustautumisoikeuksien loukkaamista, koska väitetiedoksiannot toimitettiin FPÖ:lle liian myöhään. Viidennen kanneperusteen mukaan FPÖ oli menettänyt oikeutensa osallistua menettelyyn. Kuudennen kanneperusteen mukaan asetuksen N:o 17 20 artiklan 2 kohtaa, luettuna yhdessä EY 287 artiklan kanssa, on loukattu, koska väitetiedoksiantojen toimittaminen FPÖ:lle loukkasi kantajien oikeutta liikesalaisuuksiensa luottamuksellisuuteen. Seitsemännen kanneperusteen mukaan luottamuksensuojan periaatetta on loukattu.

Ensimmäinen ja toinen kanneperuste, joiden mukaan asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohtaa ja asetuksen N:o 2842/98 6 artiklaa on rikottu ja perusteluvelvollisuutta on laiminlyöty

- 82 Kantajat väittävät, että kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan päätös toimittaa väitetiedoksiannot FPÖ:lle on lainvastainen, koska FPÖ:tä ei voida pitää asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa ja asetuksen N:o 2842/98 6 artiklassa tarkoitettuna hakijana.

- 83 Väitteensä tueksi kantajat katsovat ensinnäkin, ettei FPÖ:n tekemän hakemuksen ja menettelyn aloittamisen välillä ole syy-yhteyttä, toiseksi, ettei FPÖ ole osoittanut sillä olevan näissä säännöksissä tarkoitettua oikeutettua intressiä, ja kolmanneksi, ettei komissio ole tutkinut eikä perustellut FPÖ:n oikeutetun intressin olemassaoloa.

Ensimmäinen osa, jonka mukaan FPÖ:n tekemän hakemuksen ja menettelyn aloittamisen välillä ei ole syy-yhteyttä

– Asianosaisten lausumat

- 84 Kantajat väittävät, ettei FPÖ ole asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa ja asetuksen N:o 2842/98 6 artiklassa tarkoitettu hakija, koska sen hakemus ei ole kilpailusääntöjen rikkomista koskevan menettelyn taustalla. Niiden mukaan asetuksen N:o 17 3 artiklan 1 kohdassa todetaan, että komissio aloittaa menettelyt ”hakemuksen perusteella tai omasta aloitteestaan”. Jos komissio on aloittanut menettelyn omasta aloitteestaan, se ei tee päätöstään enää ”hakemuksen perusteella”. Käsiteltävänä olevissa asioissa FPÖ laati hakemuksensa vasta kaksi kuukautta sen jälkeen, kun komissio oli aloittanut menettelyn omasta aloitteestaan. Tämän vuoksi FPÖ ei kantajien mukaan voi saada asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua hakijan asemaa, ja se voidaan katsoa korkeintaan asetuksen N:o 17 19 artiklan 2 kohdassa ja asetuksen N:o 2842/98 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi kolmanneksi, jolla on asiassa riittävä intressi.
- 85 Kantajat väittävät myös, ettei komissio ota huomioon virallisen kantelun ja kilpailusääntöjen rikkomista koskevien tietojen epävirallisen toimittamisen välistä eroa. Niiden mukaan kuitenkin ainoastaan virallinen kantelu synnyttää menettelyllisiä oikeuksia.

86 Komissio kiistää kantajien väitteet, joita se pitää virheellisinä ja perusteettomina. Komission mukaan merkitystä ei ole sillä, onko komissio aloittanut menettelyn omasta aloitteestaan vai asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdan nojalla esitetyn kantelun perusteella. Komission mukaan kilpailusääntöjen rikkomista koskeva virallinen menettely aloitetaan vasta väitetiedoksiannolla, ja tämä tapahtuu sen jälkeen, kun oikeus esittää hakemus on tunnustettu. Käsiteltävänä olevissa asioissa komissio aloitti kilpailusääntöjen rikkomista koskevan menettelyn 10.9.1999, jolloin se teki ensimmäisen väitetiedoksiannon, eli kaksi vuotta FPÖ:n tekemän hakemuksen jälkeen. Joka tapauksessa esittäessään hakemuksensa FPÖ ei ollut tietoinen mistään menettelystä, sillä komissio oli pitänyt valmistelevat toimensa salassa varmistaakseen kesäkuussa 1998 toteutettujen tarkastusten tehokkuuden.

87 Virallisten kanteluiden ja epävirallisten ilmiantojen välinen erottelu, johon kantajat vetosivat, ei komission mukaan ole perusteltu. Kantelijalla, joka vetoaa oikeutettuun intressiin, on ennen menettelyn aloittamista ja silloinkin, kun tällaista menettelyä ei aloiteta, oikeuksia, kuten oikeus nostaa kumoamiskanne asetuksen N:o 17 6 artiklan nojalla.

– Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

88 Asetuksen N:o 17 3 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jos komissio ”hakemuksen perusteella tai omasta aloitteestaan” toteaa, että EY 81 tai EY 82 artiklaa rikotaan, se voi päätöksellään määrätä yritykset tai yritysten yhteenliittymät, joita asia koskee, lopettamaan tällaisen rikkomisen.

89 Asetuksen N:o 17 3 artiklan 1 ja 2 kohdasta ja asetuksen N:o 2842/98 6 ja 7 artiklasta ilmenee, että ”hakija” on luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka vedoten asiaa koskevaan oikeutettuun intressiin pyytää komissiota toteamaan, että EY 81 tai EY 82 artiklaa rikotaan. Asetuksen N:o 2842/98 edellä mainituissa säännöksissä tällainen hakija katsotaan ”kantelijaksi” sovellettaessa kilpailusääntöjen soveltami-

sesta rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen 19 päivänä heinäkuuta 1968 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1017/68 (EYVL L 175, s. 1, EYVL Ep. 7 (1), s. 54), perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan soveltamista meriliikenteeseen koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä 22 päivänä joulukuuta 1986 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 4056/86 (EYVL L 378, s. 4) ja ilmaliikenneyrityksiin sovellettavien kilpailusääntöjen soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä 14 päivänä joulukuuta 1987 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 3975/87 (EYVL L 374, s. 1). Näiden säännösten mukaan myös jäsenvaltiot voivat, tarvitsematta vedota mihinkään intressiin, esittää tällaisia ”hakemuksia” tai ”kanteluita”, jotta edellä mainittujen kilpailusääntöjen rikkominen todettaisiin.

- 90 Kantajat väittävät pääasiassa, että kun komissio on aloittanut kilpailusääntöjen rikkomista koskevan menettelyn omasta aloitteestaan, kolmannelle ei ole enää myönnettävä hakijan asemaa. Tätä väitettä ei voida kuitenkaan hyväksyä.
- 91 Asetuksissa N:o 17 ja N:o 2842/98 ei edellytetä hakijan tai kantelijan aseman tunnustamiseksi sitä, että kyseessä oleva hakemus tai kantelu on sen taustalla, että komissio aloittaa kilpailusääntöjen rikkomista koskevan menettelyn ja erityisesti sen alustavan tutkintavaiheen. Luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka vetoavat oikeutettuun intressiin pyytää komissiota toteamaan kilpailusääntöjen rikkominen, voivat näin ollen esittää tätä koskevan hakemuksen tai kantelun silloinkin, kun komissio on jo aloittanut kilpailusääntöjen rikkomista koskevan menettelyn alustavan tutkintavaiheen omasta aloitteestaan tai kolmannen hakemuksen perusteella. Muutoin henkilöt, joilla on tällainen oikeutettu intressi, eivät voisi menettelyn kuluessa käyttää menettelyllisiä oikeuksiaan, jotka liittyvät hakijan tai kantelijan asemaan.
- 92 Kantajien väite merkitsisi sitä, että kolmansille asetettaisiin ylimääräinen edellytys, josta ei ole säädetty asetuksissa N:o 17 ja N:o 2842/98. Hakijan tai kantelijan aseman tunnustaminen riippuisi, paitsi hakemuksen esittämisestä tai kantelun tekemisestä ja tätä koskevan oikeutetun intressin osoittamisesta, myös siitä, ettei komissio ole aloittanut ilmiannettua kilpailusääntöjen rikkomista koskevaa tutkintaansa. Lisäksi

on todettava, että kun otetaan huomioon se, että tutkinnan aloittaminen pidetään yleensä salassa toteutettavien toimenpiteiden tehokkuuden turvaamiseksi, kolmas, jolla on oikeutettu intressi, ei yleensä voi tietää, onko komissio jo aloittanut kyseessä olevia sopimuksia tai menettelytapoja koskevan tutkinnan vai ei.

- 93 Näin ollen on huomautettava, että käsiteltävänä olevissa asioissa FPÖ on esittänyt hakemuksen heti sen jälkeen, kun komissio on aloittanut tutkinnan omasta aloitteestaan. FPÖ on nimittäin esittänyt alkuperäisen hakemuksensa 24.6.1997 eli seitsemän viikkoa sen jälkeen, kun komissio aloitti tutkintamenettelyn 6.5.1997. Asiakirjoista ei ilmene, että komissio olisi ilmoittanut julkisuudessa tämän tutkinnan aloittamisesta.
- 94 Edellä esitetyn perusteella on todettava, ettei se, että kantajien väitteen mukaan toteuttamaa kilpailusääntöjen rikkomista koskeva tutkinta on aloitettu ennen kuin FPÖ esitti hakemuksensa, voi estää sitä, että FPÖ:n katsotaan olevan asetuksen N:o 17 3 artiklassa ja asetuksen N:o 2842/98 6 artiklassa tarkoitetussa hakijan asemassa.
- 95 Virallisen kantelun ja ”kilpailusääntöjen rikkomista koskevien tietojen epävirallisen toimittamisen” välisellä erolla, johon kantajat vetoavat, ei ole merkitystä käsiteltävänä olevien asioiden kannalta. Asiakirjoista ilmenee, ettei FPÖ ole ainoastaan toimittanut tietoja komissiolle vaan myös pyytänyt sellaisen tutkinnan aloittamista, jossa todetaan EY 81 ja EY 82 artiklan rikkomisen, velvoitetaan kyseessä olevat luottolaitokset lopettamaan tämä rikkomisen ja määrätään niille sakkoja (kanteen liite 3).
- 96 Tästä seuraa, että tämä ensimmäinen osa on hylättävä.

Toinen osa, jonka mukaan FPÖ ei ole osoittanut asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua oikeutettua intressiä

– Asianosaisten lausumat

- 97 Kantajat väittävät, ettei FPÖ:tä voida pitää hakijana, sillä FPÖ:n esiin tuoma taloudellinen intressi ei muodosta asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua oikeutettua intressiä.
- 98 Ensiksi kantajat väittävät, että pankkien asiakkuus on ainoastaan tekosyy ja että FPÖ:n intressi on yksinomaan poliittinen. Kantajien mukaan FPÖ vaatii saada tutustua väitetiedoksiantoihin pelkästään käyttääkseen niitä hyväkseen poliittisesti. Tapahtumat, jotka seurasivat siitä, että väitetiedoksiannot toimitettiin FPÖ:lle, vahvistavat kantajien mukaan tämän arvio. Tämän vuoksi FPÖ:n intressi ei missään tapauksessa ole asetuksen N:o 17 3 artiklassa tarkoitetulla tavalla ”oikeutettu”.
- 99 Toiseksi kantajat väittävät, että sen perusteella, että FPÖ on pankkiasiakas, ei missään tapauksessa voida katsoa, että sillä on oikeutettu intressi. Asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu oikeutettu intressi edellyttää kantajien mukaan, että väitetty kilpailua rajoittava toiminta voi vaikuttaa hakijan taloudellisiin intresseihin, joten sen on toimittava kyseisillä markkinoilla voidakseen vedota henkilökohtaiseen vaikutukseen. Kantajien mukaan komissio on tähän mennessä katsonut, että tällainen oikeutettu intressi on ainoastaan sellaisilla luonnollisilla henkilöillä ja oikeushenkilöillä, ”joiden liiketoimintaan kilpailua rajoittava toiminta vaikuttaa”. Komissiolla on kantajien mukaan ollut jopa taipumus tulkita oikeutetun intressin käsitettä suppeasti kieltäytyen katsomasta, että tällainen intressi olisi kilpailijoilla, jotka eivät toimineet samoilla relevanteilla markkinoilla kuin menettelyn kohteena oleva yritys. Kantajien mukaan komission kanta käsiteltävänä olevissa asioissa merkitsee näin ollen radikaalia muutosta sen käytännössä. Komissio tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien eivät ole nimittäin kumpikaan katsoneet, että vähittäiskaupassa kuluttajilla, kuten pankkiasiakkailla, olisi asetuksen

N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu oikeutettu intressi. Tältä osin komission viittaus Kreikan lauttaliikenne -tapaukseen (ks. jäljempänä 103 kohta) on kantajien mukaan harhaanjohtava, sillä kyseisessä asiassa komissio ei sallinut väitetiedoksiantojen toimittamista kuluttajille.

100 Kolmanneksi kantajat väittävät, että oikeutetun intressin laajentava tulkinta avaisi tien tavallisten kansalaisten kanteluille, millä olisi vahingollisia vaikutuksia. Yhtäältä komission pitäisi tutkia ja käsitellä lukuisia kanteluita, ja lisäksi se, että kellä tahansa kuluttajalla olisi oikeus saada tutustua väitetiedoksiantoihin ja osallistua kuulemis-tilaisuuteen, aiheuttaisi sen, että menettelyitä ei olisi mahdollista toteuttaa nopeasti. Tämä voisi lisäksi aiheuttaa väärinkäytöksiä, erityisesti menettelyissä, jotka vaikuttavat suureen yleisöön, sillä kuka tahansa voisi saada tutustua väitetiedoksiantoon pelkästään sen vuoksi, että hän on kuluttaja.

101 Toisaalta tällainen tulkinta olisi asetusten N:o 17 ja 2842/98 logiikan vastainen. Erottamalla toisistaan ”hakijat, joilla on oikeutettu intressi” (asetuksen N:o 2842/98 6 ja 7 artikla), ”kolmannet, joilla on asiassa riittävä intressi” (asetuksen N:o 17 19 artiklan 2 kohta ja asetuksen N:o 2842/98 9 artiklan 1 kohta) ja ”muut kolmannet” (asetuksen N:o 2842/98 9 artiklan 3kohta), lainsäätäjä vahvisti asteittaisen vaihtelun sen mukaan, miten voimakkaasti toiminta vaikutti kolmansien taloudellisiin intresseihin. Tällä erottelulla ei olisi merkitystä, jos kaikkia kuluttajia pidettäisiin asetuksen N:o 17 3 artiklassa tarkoitettuina hakijoina, joilla on asiassa oikeutettu intressi. Kuluttajalla on kantajien mukaan mahdollisuus ilmiantaa yrityksiä, joita se epäilee kilpailuoikeuden vastaisista kartelleista, ja kuluttaja voi säilyttää intressinsä osallistua menettelyyn, jos se osoittaa, että sillä on ”riittävä intressi”, jolloin komissio kuulee sitä ja antaa sille tietoja menettelyn kulusta, mutta sen ilmiantoa ei pidetä asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna kanteluna eikä sille toimiteta väitetiedoksiantoa. Kuluttajan suojeleminen kilpailuoikeuden avulla ei kantajien mukaan voi ulottua siihen, että kuluttajilla katsottaisiin lähtökohtaisesti olevan oikeutettu intressi, ellei muita seikkoja ilmene.

- 102 Komissio kiistää kantajien väitteet perusteettomina. Oletettu kartelli vaikuttaa FPÖ:hön pankkipalvelujen vastaanottajana, ja sillä on näin ollen oikeutettu intressi esittää asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu hakemus ilman, että sen mahdollinen poliittinen intressi vaikuttaa siihen, että sen katsotaan olevan tässä asemassa. Jos FPÖ:llä on asetuksen N:o 17 3 artiklassa tarkoitettu oikeutettu intressi, komission ei tarvitse tutkia, onko sillä muita vaikuttimia.
- 103 FPÖ:n taloudellisen intressin osalta komissio väittää, ettei kantajien esittämällä ylimääräisellä edellytyksellä, jonka mukaan FPÖ:n on ”toimittava kyseisellä alalla”, ole minkäänlaista oikeudellista perustetta. Kilpailuoikeuden tavoitteena on komission mukaan lisäksi suojata kuluttajaa, jolla on tämän vuoksi oikeutettu intressi tehdä kantelu, jos tietyt menettelytavat markkinoilla vaikuttavat häneen. Tämä periaate vahvistetaan lisäksi komission päätöskäytännössä (ks. esim. EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan mukaisesta menettelystä (IV/34.466 – Kreikan lauttaliikenne) 9 päivänä joulukuuta 1998 tehty komission päätös 1999/271/EY (EYVL 1999, L 109, s. 24). Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että se samastaisi asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua oikeutettua intressin ”tavallisen kansalaisen intressiin, johon kuka tahansa voi vedota”. Komission mukaan lähtökohtaisesti intressiä tehdä hakemus ei ole kaikilla kuluttajilla, vaan ainoastaan kuluttajilla, joihin kartelli vaikuttaa suoraan. Käsiteltävänä olevissa asioissa komissio totesi omien sanojensa mukaan, että menettely ei koskenut FPÖ:tä kuten ”ketä tahansa”, vaan kartelli, joka kattoi kaikki pankkipalvelut, vaikutti suoraan sen taloudellisiin intresseihin pankkipalvelujen asiakkaana.
- 104 Komission mukaan lisäksi kysymys hallintomenettelyiden, joissa on useita kantelijoita, aiheuttamista vaikeuksista ja väitteet, jotka liittyvät ”tavallisten kansalaisten kanteluiden” hyväksymiseen, eivät liity mitenkään oikeutettuun intressiin esittää hakemus asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Huomioon ei voida ottaa myöskään kantajien huomautuksia, jotka koskevat sellaisten kolmansien, joilla on ”riittävä” intressi, oikeuksia. Asetuksessa N:o 2842/98 suojataan kantelijan menettelyllistä asemaa, joka on selvästi parempi kuin menettelyyn osallistuvien muiden kolmansien asema.

105 Komissio väittää lopuksi, ettei kysymyksellä FPÖ:n menettelyllisen aseman tunnustamisesta ole missään tapauksessa merkitystä käsiteltävänä olevissa asioissa, sillä komissio voisi joka tapauksessa toimittaa väitetiedoksiannoista versiot, jotka eivät sisällä luottamuksellisia tietoja, jopa henkilöille, jotka eivät ole osallisina menettelyssä, jos se pitäisi sitä tarpeellisena. Tämän vuoksi vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaisi, ettei FPÖ:llä ole oikeutettua intressiä tehdä asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua hakemusta, komission harkintavallassa on lähettää sille väitetiedoksiannoista versiot, jotka eivät sisällä luottamuksellisia tietoja (em. asia Postbank v. komissio, määräyksen 8 kohta).

– Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

106 Käsiteltävänä olevissa asioissa muiden luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden kuin niiden, joita vastaan komissio on esittänyt väitteitä, osallistumista kilpailusääntöjen rikkomista koskevaan menettelyyn säännellään asetuksissa N:o 17 ja 2842/98. Näissä asetuksissa erotetaan tältä osin toisistaan ensinnäkin ”hakija tai kantelija, jolla on oikeutettu intressi”, jolle komissio lähettää jäljennöksen väitetiedoksiannon versiosta, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja, kun se on esittänyt väitteitä kysymyksestä, jota kyseessä oleva, sille esitetty hakemus tai kantelu koskee (asetuksen N:o 17 3 artiklan 1 ja 2 kohta ja asetuksen N:o 2842/98 6–8 artikla), toiseksi ”kolmas, jolla on asiassa riittävä intressi”, jolla on – jos se pyytää tulla kuulluksi – oikeus siihen, että komissio ilmoittaa sille kirjallisesti menettelyn luonteesta ja kohteesta, sekä oikeus esittää komissiolle kirjallisesti näkemyksensä (asetuksen N:o 17 19 artiklan 2 kohta ja asetuksen N:o 2842/98 9 artiklan 1 ja 2 kohta), ja kolmanneksi ”muut kolmannet”, joille komissio voi antaa tilaisuuden ilmaista kantansa suullisesti (asetuksen N:o 2842/98 9 artiklan 3 kohta). Lainsäätäjä on näin ollen luonut kilpailusääntöjen rikkomista koskevaan menettelyyn osallistumisen osalta asteittaisen vaihtelun sen mukaan, miten voimakkaasti toiminta vaikuttaa näiden erilaisten kolmansien intresseihin.

- 107 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että hakijalla tai kantelijalla, jolla on oikeutettu intressi, on oikeus saada väitetiedoksiannosta versio, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja. Kolmansien, jolla on asiassa riittävä intressi, osalta asetuksen N:o 2842/98 9 artiklan 1 kohdan nojalla ei ole poissuljettua, että komissio voi, jos se on asian olosuhteiden nojalla perusteltua, olematta siihen kuitenkaan velvoitettu, lähettää niille väitetiedoksiannosta version, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja, jotta ne voisivat toimittaa sille huomautuksensa väitetyistä rikkomisista, joita kyseessä oleva menettely koskee.
- 108 Muissa kuin edeltävässä kohdassa kuvatussa kahdessa tilanteessa asetuksissa N:o 17 ja 2842/98 ei ole säädetty siitä, että komissio toimittaisi väitetiedoksiannon muille luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille kuin niille yrityksille, joita vastaan nämä väitteet on esitetty.
- 109 Käsiteltävänä olevissa asioissa komissio katsoi FPÖ:n olevan hakijan asemassa kilpailusääntöjen rikkomista koskevassa menettelyssä, joka oli vireillä muun muassa kantajia vastaan. Näin ollen on selvitettävä, oliko FPÖ:llä asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu oikeutettu intressi.
- 110 FPÖ väitti 2.6.1998 päivätyssä kirjeessään, että ilmiannettu kartelli oli aiheuttanut sille taloudellista vahinkoa itävaltalaiden pankkipalvelujen asiakkaana. Se, että FPÖ vetosi ensimmäisessä, 24.6.1997 päivätyssä hakemuksessaan oikeusjärjestyksen suojaamisen kaltaiseen yleiseen intressiin, ei voi poistaa siltä mahdollisuutta vedota myöhemmin, osoittaakseen asetuksessa N:o 17 tarkoitetun oikeutetun intressin, asemaansa niiden pankkien asiakkaana, joita vastaan menettely oli aloitettu, sekä taloudelliseen vahinkoon, jota kyseessä olevat sopimukset ovat sille väitteen mukaan aiheuttaneet.

- 111 Kantajat väittävät kuitenkin, ettei pelkkä pankkipalvelujen asiakkuus riitä osoittamaan oikeutettua intressiä, joka on ainoastaan kyseisillä markkinoilla toimivalla hakijalla, jonka liiketoimintaan väitetty kilpailua rajoittava toiminta vaikuttaa.
- 112 On kuitenkin todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo todennut, että yrityksiä edustava yhteenliittymä voi vedota oikeutettuun intressiin esittäen asetuksen N:o 17 3 artiklassa tarkoitettu hakemus, vaikka ilmiannettu toiminta ei vaikuta siihen suoraan siten kuin se vaikuttaisi yritykseen, joka itse toimii kyseessä olevilla markkinoilla, kuitenkin erityisesti sillä edellytyksellä, että kyseinen toiminta voi vahingoittaa sen jäsenten etuja (asia T-114/92, BEMIM v. komissio, tuomio 24.1.1995, Kok. 1995, s. II-147, 28 kohta).
- 113 Erityisesti tavaroita tai palveluja ostavien kuluttajien osalta komissio väittää päätöskäytännöstään ilmenevän, että kuluttajalla on oikeutettu intressi tehdä kantelu, jos kilpailua rajoittava toiminta markkinoilla vaikuttaa siihen. Komissio on kuitenkin vastauksessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin myöntänyt, ettei yksikään kuluttaja ole saanut väitetiedoksiannosta versiota, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja, sen jälkeen, kun kuluttajan oikeutettua intressiä koskeva päätös on tehty. FPÖ olisi ollut näin ollen ensimmäinen kuluttaja, jolla komissio olisi katsonut olevan asetuksen N:o 17 3 artiklassa tarkoitettu oikeutettu intressi ja näin ollen oikeus saada väitetiedoksiannot.
- 114 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo kuitenkin, ettei mikään estä sitä, että tavaroiden tai palvelujen kuluttaja täyttää asetuksen N:o 17 3 artiklassa tarkoitettua oikeutettua intressiä koskevan edellytyksen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että kuluttajalla, joka osoittaa, että kyseessä oleva kilpailunrajoitus on vahingoittanut tai voinut vahingoittaa sen taloudellisia intressejä, on asetuksen N:o 17 3 artiklassa tarkoitettu oikeutettu intressi esittäen hakemus tai kantelu, jotta komissio toteaisi EY 81 ja EY 82 artiklan rikkomisen.

- 115 Tältä osin on huomautettava, että säännösten, joilla pyritään takaamaan, että kilpailu ei ole vääristynyttä sisämarkkinoilla, lopullisena päämääränä on lisätä kuluttajan hyvinvointia. Tämä päämäärä ilmenee erityisesti EY 81 artiklan sanamuodosta. Nimittäin vaikka on mahdollista ilmoittaa, että tämän säännöksen 1 kohdassa asetettua kieltoa ei sovelleta kartelleihin, jotka osaltaan tehostavat kyseessä olevien tuotteiden tuotantoa tai jakelua taikka edistävät teknistä tai taloudellista kehitystä, tämän EY 81 artiklan 3 kohdassa säädetyn mahdollisuuden edellytyksenä on se, että näiden tuotteiden kuluttajille jätetään kohtuullinen osuus näin saatavasta hyödystä. Kilpailuoikeudella ja -politiikalla vaikutetaan näin ollen kiistämättä tavaroiden tai palvelujen kuluttajien konkreettisiin taloudellisiin intresseihin. Se, että tällaisilla kuluttajilla – jotka väittävät kärsineensä taloudellista vahinkoa sellaisen sopimuksen tai menettelytavan vuoksi, joka voi rajoittaa tai vääristää kilpailua – katsotaan olevan oikeutettu intressi siihen, että komissio toteaa EY 81 ja EY 82 artiklan rikkomisen, edistää kilpailuoikeuden tavoitteiden toteutumista.
- 116 Toisin kuin kantajat väittävät, tämä arviointi ei merkitse sitä, että oikeutetun intressin käsitteellä ei olisi enää sisältöä, koska sille on annettu liian laaja merkitys, eikä sillä avata tietä ”tavallisten kansalaisten kanteluille”. Sen myöntäminen, että kuluttajalla, joka voi osoittaa ilmiantamansa kartellin vahingoittaneen sen taloudellisia intressejä, voi tämän vuoksi olla asetuksen N:o 17 3 artiklassa tarkoitettu oikeutettu intressi, ei merkitse sitä, että kenen tahansa luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön katsottaisiin omaavan tällaisen intressin.
- 117 Myöskään kantajien väitteitä, jotka koskevat kanteluiden lukumäärän kasvamista ja hallintomenettelyä koskevia ongelmia, jotka kantajien mukaan johtuisivat siitä, että kuluttajien katsottaisiin olevan hakijan tai kantelijan asemassa, ei voida hyväksyä. Kuten komissio on oikeutetusti todennut, näitä väitteitä ei voida tehokkaasti esittää sen rajoittamiseksi, että kuluttajalla, joka osoittaa kilpailua rajoittavan menettelytavan aiheuttaneen sille taloudellista vahinkoa, katsotaan olevan oikeutettu intressi.

- 118 Lopuksi toisin kuin kantajat väittävät ja kuten komissio toteaa, kun hakija on osoittanut, että sillä on pätevä oikeutettu intressi, komission ei tarvitse tutkia, onko hakijalla muita vaikuttimia.
- 119 Tämän vuoksi on todettava, että FPÖ saattoi pätevästi vedota siihen, että se on Itävallassa pankkipalvelujen asiakas ja että kilpailua rajoittavat menettelytavat ovat vahingoittaneet sen taloudellisia intressejä, osoittaakseen sillä olevan oikeutettu intressi esittää hakemus, jotta komissio toteaisi, että näillä menettelytavoilla rikottiin EY 81 ja EY 82 artiklaa.
- 120 Näin ollen tämä toinen osa, jonka mukaan FPÖ:llä ei ole asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua oikeutettua intressiä, on hylättävä.

Kolmas osa, jonka mukaan komissio ei ole tutkinut eikä perustellut FPÖ:n oikeutetun intressin olemassaoloa

– Asianosaisten lausumat

- 121 Kantajat väittävät, ettei komissio ole tutkinut eikä perustellut sitä, että asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdan ja asetuksen N:o 2842/98 7 artiklan edellytykset täyttyivät tässä tapauksessa. Ensinnäkään komissio ei ole niiden mukaan lainkaan osoittanut, että FPÖ:llä on oikeutettu intressi, koska se ei ole tutkinut, oliko se toteuttanut pankkitoimia kyseessä olevissa pankeissa, mitä palveluja se oli käyttänyt ja miksi sen intressi olisi suurempi kuin ”riittävä” intressi tai ”muu” intressi. Väite pankkitilien hallussapidosta ei riitä siihen, että tätä asianosaista pidetään hakijana, varsinkaan

kun tämä seikka oli jo komission tiedossa, kun se teki 26.2.1998 hylkäyspäätöksen. Toiseksi komissio ei ole kantajien mukaan selittänyt, miltä osin FPÖ:n ilmianto oli asetuksen N:o 17 3 artiklassa tarkoitetun hakemuksen kaltainen, eikä esittänyt perusteita sille, että FPÖ:llä katsotaan olevan oikeutettu intressi, koska komissio oli aiemmin eri mieltä ja koska FPÖ oli yli kaksi vuotta kestäneellä toimimattomuudellaan luopunut mahdollisuudesta vedota intressiinsä osallistua menettelyyn.

- 122 Kantajat huomauttavat myös, että Cimenteries-tapauksessa komissio oli erottanut toisistaan kahdenlaiset väitteet kyseessä olevien markkinoiden mukaan ja oli toimittanut väitetiedoksiannot eri tavalla riippuen markkinoista, joilla kyseessä olevat yritykset toimivat (Cimenteries-tapaus, tuomion 4–7 kohta). Kantajien mukaan komission olisi myös käsiteltävänä olevissa asioissa pitänyt vahvistaa ja perustella FPÖ:n taloudellinen intressi kyseessä oleviin eri pankkimarkkinoihin nähden. Lisäksi kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan olisi pitänyt ennen väitetiedoksiantojen toimittamista tutkia, oliko FPÖ:llä oikeutettu intressi, eikä katsoa, että kysymys oli jo ratkaistu komission kilpailupääosaston 5.11.1999 päivätyllä kirjeellä. Sen lisäksi, että asetuksessa N:o 2842/98 ei viitata lainkaan kilpailupääosaston kyseisen kannanoton väitettyyn sisäisesti sitovaan vaikutukseen, kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan toimivaltaa koskevissa päätöksissä 94/810 ja 2001/462 tämän tehtäväksi on selvästi annettu kysymykset, jotka liittyvät oikeuteen tulla kuulluksi (ks. erityisesti päätöksen 2001/462 4 artiklan 1 kohta ja 2 kohdan b alakohta).

- 123 Komissio väittää, että kantajien arvostelu on tehotonta, sillä FPÖ:n oikeutetun intressin tunnustaminen on pelkkä menettelyyn liittyvä toimi, jolla ei ole oikeusvaikutuksia kantajiin nähden. Näin ollen todistustaakkaa koskevat väitteet ovat komission mukaan perusteettomia, sillä tämä kysymys koskee ainoastaan komissiota ja hakijaa, eli FPÖ:tä. Missään tapauksessa FPÖ:n konkreettisesti käyttämän pankkipalvelun kuvaaminen ei ollut käsiteltävänä olevissa asioissa tarpeen, sillä oletettu kartelli kattoi kaikki Itävallan pankkijärjestelmän osa-alueet.

– Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi

- 124 Ensinnäkin kantajien sen väitteen osalta, joka koskee velvoitetta tutkia FPÖ:n oikeutettu intressi ja komissiolla tältä osin oleva vastaava todistustaakka, on huomautettava, että asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdan mukaan hakijan tai kantelijan asemassa olevan kolmannen on osoitettava itsellään olevan oikeutettu intressi siihen, että EY 81 tai EY 82 artiklan säännöksiä todetaan rikutun. Komissiolla on tämän vuoksi velvoite tutkia, täyttääkö kolmas kyseisen edellytyksen.
- 125 Käsiteltävänä olevissa asioissa komission ja kantajien välisestä kirjeenvaihdosta hallintomenettelyn aikana ilmenee, että komissio on tunnustanut FPÖ:n oikeutetun intressin siksi, että se on pankkipalvelujen asiakas Itävallassa. Asiakirjoista ei kuitenkaan ilmene, että komissio olisi pyytänyt FPÖ:ltä asiakirjoja, jotka osoittaisivat, että se on tosiasiallisesti ollut kyseisen menettelyn kohteena olevien pankkien asiakas ja että sen tileihin on sovellettu kyseessä olevissa kartelleissa sovittuja pankkimaksuja. Komissio vahvisti tämän vastauksessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymyksiin ja myönsi, ettei se ollut lainkaan tutkinut asiaa eikä katsonut tarpeelliseksi vaatia FPÖ:n tarjoamien sellaisten todisteiden tosiasiallista toimittamista, jotka koskevat tämän asianosaisen asetuksen N:o 17 3 artiklassa tarkoitettua oikeutettua intressiä. Komissio on kuitenkin perustellut kantaansa toteamalla, että oli selvää, että FPÖ oli kyseessä olevien pankkien asiakas, ja että, kun otetaan huomioon kyseisten kartellien laajuus, oli kiistatonta, että pankkien väliset sopimukset ”vahingoittivat välttämättä taloudellisesti” FPÖ:tä ja ”väistämättä aiheuttivat sille vahinkoa”.
- 126 Siltä osin kuin kyse on FPÖ:n asemasta pankkipalvelujen asiakkaana, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että oli täysin loogista katsoa, että tehtäviensä hoitamiseksi tällä puolella piti olla useita pankkitilejä ja se toteutti säännöllisiä pankkitoimia Itävallassa. Kantajat eivät ole itse asiassa milloinkaan hallintomenettelyn aikana kiistäneet sitä, että FPÖ käytti tällaisia pankkipalveluja.

- 127 Ilmiannettujen menettelytapojen laajuuden osalta 10.9.1999 päivätystä väitetiedoksiannosta ilmenee, että menettelyn kohteena olevat kartellit koskivat ”kaikkia palveluja”, joita yleispankit tyypillisesti tarjosivat yksityishenkilöille ja yrityksille (talletukset, luotot, maksut jne.) (väitetiedoksiannon 10 kohta), ja että tehdyt sopimukset ”olivat sisällöltään erittäin kattavia, suurelta osin institutionalisoituja ja läheisesti yhteensovitettuja, ja ne kattoivat Itävallan koko alueen ’pienimpiä kyläpahasia myöten’” (väitetiedoksiannon 42 kohta). Lisäksi tämän väitetiedoksiannon mukaan useat pankit osallistuivat kyseessä oleviin menettelytapoihin (väitetiedoksiannon 383 kohta). Väitetiedoksiannon adressaateilla oli ”kokonsa vuoksi suuri merkitys Itävallan pankkimarkkinoilla” (väitetiedoksiannon 383 kohta). Kyseessä olivat Itävallan suurimmat pankit ja pankkiryhvät, joiden yhteenlaskettu markkinaosuus oli 99 prosenttia Itävallan markkinoista (väitetiedoksiannon 10 kohta). Lisäksi tämän väitetiedoksiannon liitteestä A, jossa luetellaan kaikki eri kokouksiin osallistuneet pankit, ilmenee, että kartelleihin osallistuneita pankkeja oli paljon enemmän kuin kahdeksan väitetiedoksiannon adressaattia.
- 128 Väitetiedoksianto, joka oli päivätty 21.11.2000, oli osoitettu samoille adressaateille kuin 10.9.1999 päivätty väitetiedoksianto euroalueen setelien ja kolikoiden vaihtokurssien vahvistamiseen liittyvän kartellin osalta. Edellä kartellin laajuuden osalta esitetyt toteamukset pätevät näin ollen myös tässä väitetiedoksiannossa tarkoitettuun kartelliin.
- 129 Tästä seuraa, että kyseisessä hallintomenettelyssä kyseessä olleet menettelytavat olivat laajalle levinneitä ja kattoivat kaikki Itävallan pankkijärjestelmän osa-alueet sekä Itävallan valtion koko alueen. Näin ollen on todettava, että väitetiedoksiannoissa mainitut sopimukset saattoivat väistämättä vahingoittaa taloudellisesti FPÖ:tä itävaltalaisien pankkipalvelujen asiakkaana.

- 130 Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien toteaa, että vaikka – Land Kärntenin hallituksen omistama – pankki, jonka kantaja totesi istunnossa olevan pankki, jossa FPÖ:llä oli tilejä, ei ollut riidanalaisen päätöksen kahdeksan adressaatin joukossa, tämä pankki oli yksi 10.9.1999 päivätyn väitetiedoksiannon liitteessä A mainituista pankkiyhteisöistä, jotka olivat yleensä osallistuneet kyseessä olevaan kartelliin liittyviin kokouksiin.
- 131 Kantajien väitettä, jonka mukaan komission olisi pitänyt perustella nimenomaisesti FPÖ:n taloudellinen intressi kulloistenkin kyseessä olevien eri pankkimarkkinoiden osalta, ei voida hyväksyä. Se, että kuluttaja katsotaan hakijaksi tai kantelijaksi, riippuu edellä todetulla tavalla siitä, voivatko kyseessä olevat menettelytavat aiheuttaa sille taloudellista vahinkoa, eikä siis siitä, toimiiko se kaikilla komission tutkinnan kohteena olevilla tuotemerkkinoille (ks. edellä 112 ja 114 kohta). Lisäksi on todettava, etteivät kantajat voi perustella väitteitään komission käytännöllä hallintomenettelyssä, jota Cimenteries-tapaus koskee. Kyseisen hallintomenettelyn aikana komissio erotti kansainvälisen tason moititut menettelytavat kulloisiinkin kansallisiin markkinoihin liittyvistä menettelytavoista, ja viimeksi mainittuja menettelytapoja koskevat väitetiedoksiannon luvut lähetettiin ainoastaan kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautuneille väitetiedoksiannon adressaateille (Cimenteries-tapaus, tuomion 6 kohta). On kuitenkin huomautettava, että käsiteltävänä olevissa asioissa kyseessä olevassa väitetiedoksiannossa viitataan ainoastaan yksiiin maantieteellisiin markkinoihin, eli Itävallan alueen muodostamiin maantieteellisiin markkinoihin.
- 132 Lopuksi on hylättävä myös kantajien väite, jonka mukaan kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan olisi pitänyt ennen väitetiedoksiantojen toimittamista itse tutkia, oliko FPÖ:llä oikeutettu intressi. Asetuksen N:o 2842/98 7 artiklan mukaan väitetiedoksiannon toimittaminen hakijalle tai kantelijalle on väistämätön seuraus siitä, että kolmannen, jolla on oikeutettu intressi, katsotaan olevan tällaisessa asemassa. Päätöksen 2001/462 mukaan kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan tehtävänä on yksinomaan varmistaa, että kuuleminen toimitetaan moitteettomasti, ja edistää sekä kuulemisen että sitä seuraavan mahdollisen päätöksen objektiivisuutta (5 artikla), vastaanottaa kolmansien suullista kuulemistä koskevat

pyynnöt (6 ja 7 artikla) ja pyynnöt, jotka koskevat oikeutta saada tietoa asiakirjoista (8 artikla), sekä valvoa, ettei suojattuja tietoja, jotka sisältävät yritysten liikesalaisuuksia, julkisteta (9 artikla).

133 Tästä seuraa, että kun otetaan huomioon käsiteltävien asioiden olosuhteet, komissio ei ole laiminlyönyt velvoitetta tutkia sitä, onko FPÖ:llä asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu oikeutettu intressi.

134 Toiseksi perusteluvollisuuden noudattamisen osalta vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 253 artiklassa edellytettyjen perustelujen on oltava kyseessä olevan toimenpiteen luonteen mukaisia, ja niistä on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmettävä toimenpiteen tehneen toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että toimivaltainen tuomioistuin voi tutkia toimenpiteen laillisuuden. Perusteluissa ei tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia yksityiskohtia, sillä tutkittaessa sitä, täyttävätkö toimen perustelut EY 253 artiklan mukaiset vaatimukset, on otettava huomioon toimen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt (asia C-350/88, Delacre ym. v. komissio, tuomio 14.2.1990, Kok. 1990, s. I-395, 16 kohta ja asia C-367/95 P, komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomio 2.4.1998, Kok. 1998, s. I-1719, 63 kohta).

135 Käsiteltävänä olevissa asioissa riidanalaisten päätösten tekemisen asiayhteydestä ja erityisesti kilpailupääosaston 5.11.1999 päivätyn kirjeen ja kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan 27.3.2001 päivätyn kirjeen, joissa todetaan FPÖ:n olevan pankkipalvelujen asiakas, sisällöstä ilmenee, että riidanalaisissa päätöksissä on implisiittisesti tunnustettu FPÖ:n asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu oikeutettu intressi sillä perusteella, että se on ilmiannettujen menettelytapojen kohteena olevien itävaltalaisen pankkipalvelujen asiakas.

136 Kun otetaan huomioon ilmiannettujen menettelytapojen luonne ja laajuus, tällaisia perusteluja on käsiteltävänä olevissa asioissa pidettävä riittävinä.

137 Kantajien väitettä ei näin ollen voida hyväksyä.

138 Edellä esitetyn perusteella tämä kolmas osa, jonka mukaan komissio on laiminlyönyt velvoitteensa tutkia ja perustella FPÖ:n oikeutetun intressin olemassaolo, ei ole perusteltu.

139 Kanneperusteet, joiden mukaan asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohtaa ja asetuksen N:o 2842/98 6 artiklaa on rikottu ja perusteluvollisuutta on laiminlyöty, on näin ollen hylättävä.

Kolmas, neljäs ja viides kanneperuste, joiden mukaan prosessiekonomian periaatetta ja puolustautumisoikeuksia on loukattu sekä FPÖ oli menettänyt oikeutensa osallistua menettelyyn

140 Kantajat väittävät, että siinä tapauksessa, että FPÖ:llä on mahdollisesti oikeus saada väitetiedoksiannot, niiden toimittaminen menettelyyn tässä vaiheessa on yhtäältä lainvastaista, koska FPÖ oli menettänyt oikeutensa osallistua menettelyyn, ja toisaalta merkitsee prosessiekonomian periaatteen ja puolustautumisoikeuksien loukkaamista.

Ensimmäinen osa, jonka mukaan FPÖ oli menettänyt oikeutensa osallistua menettelyyn

– Asianosaisten lausumat

141 Kantajat väittävät, että vaikka FPÖ:llä olisi oikeus saada väitetiedoksiannot ja osallistua menettelyyn, tämä oikeus on menetetty. FPÖ ei sen jälkeen, kun sen

hakemus hylättiin helmikuussa 1998, ryhtynyt mihinkään toimenpiteisiin voidakseen osallistua menettelyyn ennen kuulemistilaisuuksia, ja tämän vuoksi se oli välinpitämättömyytensä vuoksi luopunut oikeudestaan.

142 Kantajat väittävät lisäksi, että vaikka väitetiedoksiantojen viivästynyt toimittaminen johtuu komissiosta, preklusioperiaatetta voidaan soveltaa. Komissiolla ei niiden mukaan ole enää oikeutta toimittaa väitetiedoksiantoja sen yleisen periaatteen nojalla, jonka mukaan hallintoviranomaisen on käytettävä toimivaltaansa kohtuullisessa määräajassa (asia 45/69, Boehringer v. komissio, tuomio 15.7.1970, Kok. 1970, s. 769, 6 kohta). Toisin kuin päätökset lopettaa käsittely aineellisista syistä, jotka edellyttävät pitkää tutkintaa, kysymystä siitä, voiko kolmas tutustua asiakirja-aineistoon, olisi voitu tutkia ja siitä olisi voitu päättää milloin hyvänsä ennen kuulemistilaisuuksien pitämistä. Menettelyn tässä vaiheessa komissio saattoi ainoastaan kieltää FPÖ:n osallistumisen, sillä väitetiedoksiannot oli lähetetty kyseessä oleville pankeille, kuulemistilaisuudet oli pidetty, tosiseikat oli todettu ja menettely oli käytännössä loppunut. Tämän vuoksi tässä väitetiedoksiantojen toimittamisessa, jonka olennaisena tehtävänä oli mahdollistaa se, että kantelija voi ennen kuulemistilaisuutta myötävaikuttaa tosiseikkojen toteamiseen ja valmistautua kuulemistilaisuuteen, ei ollut enää mitään mieltä.

143 Komissio katsoo, ettei näillä väitteillä ole merkitystä. FPÖ ei ollut luopunut oikeuksistaan, sillä se ei ollut tietoinen väitetiedoksiantojen antamisesta. Komission mukaan FPÖ ei ollut myöskään menettänyt oikeuttaan saada väitetiedoksiannot sillä perusteella, että se ei ollut vedonnut intressiinsä välittömästi eikä osallistunut kuulemistilaisuuksiin, sillä henkilö, joka on tunnustettu hakijaksi, voi osallistua menettelyyn siihen asti, kunnes menettely päättyy ja komissio lähettää päätösluonnoksen kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevälle neuvoa-antavalle komitealle. Komission mukaan käsiteltävänä olevissa asioissa menettely ei ollut päättynyt, sillä lopullista päätöstä ei ollut tehty ja komissio saattoi vielä muuttaa alkuperäisiä väitteitä osapuolten, FPÖ mukaan lukien, huomautusten perusteella.

– Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi

- 144 Ensiksi on todettava, että FPÖ:n komissiolle toimittamasta 13.3.2001 päiväystä kirjeestä ilmenee, ettei FPÖ:lle ole annettu tietoja menettelyn kulusta tai kuulemistilaisuuksien päivämääristä. Tässä kirjeessä todetaan, että komissio on ilmoittanut sille 5.10.1999 ja 16.3.2000 päivätyillä kirjeillä, että se saisi väitetiedoksiannoista version, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja, ja että koska sitä ei ollut toimitettu FPÖ:lle, FPÖ oli ottanut yhteyttä komissioon, joka ilmoitti sille, että kuulemistilaisuudet oli jo pidetty ja että menettelyä oltiin lopettamassa. FPÖ pyysi tämän jälkeen komissiota toimittamaan väitetiedoksiannot välittömästi sekä saada esittää huomautuksia ja osallistua ylimääräiseen suulliseen kuulemistilaisuuteen.
- 145 Lisäksi edellä mainituista 5.10.1999 ja 16.3.2000 päivätyistä komission kirjeistä, jotka komissio toimitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen pyynnöstä, ilmenee, että komissio oli ilmoittanut FPÖ:lle, että tämä saisi väitetiedoksiannot viipymättä, ja että komissio totesi 5.10.1999 päivätyssä kirjeessä jopa, että "[se pyrki] toimittamaan [tälle] kyseisen version, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja, tämän kuun loppupuolella", ja 16.3.2000 päivätyssä kirjeessä, että "vielä ei ole ollut mahdollista toimittaa – – väitetiedoksiannosta versiota, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja, kuten kilpailupääosasto oli suunnitellut – – sillä kaikkia liikesalaisuuksiin liittyviä kysymyksiä ei ole vielä ratkaistu lopullisesti." Näin ollen FPÖ:tä ei voida moittia siitä, ettei se ole ryhtynyt mihinkään toimenpiteisiin väitetiedoksiannot saamiseksi aiemmin, sillä näiden ilmoitusten perusteella FPÖ saattoi oikeutusti odottaa saavansa ne, jotta se voisi käyttää oikeuttaan tulla kuulluksi ja osallistua menettelyyn.
- 146 Tämän vuoksi kantajien väitettä, jonka mukaan FPÖ oli luopunut oikeudestaan saada väitetiedoksiannot, ei voida hyväksyä.
- 147 Kantajat väittävät, että joka tapauksessa menettelyn tässä vaiheessa FPÖ oli menettänyt oikeutensa eikä komissiolla tämän vuoksi ollut enää oikeutta lähettää sille väitetiedoksiantoja.

148 On todettava, että asetuksissa N:o 17 ja N:o 2842/98 ei säädetä tietyistä määräajasta, jonka kuluessa hakijan tai kantelijan asemassa olevan kolmannen, jolla on oikeutettu intressi, olisi käytettävä oikeuttaan saada väitetiedoksiannot ja tulla kuulluksi kilpailusääntöjen rikkomista koskevan menettelyn yhteydessä. Asetuksen N:o 2842/98 7 ja 8 artiklassa ainoastaan säädetään, että komissio toimittaa väitetiedoksiannon hakijalle tai kantelijalle ja asettaa määräajan, jonka kuluessa tämä voi esittää kirjalliset huomautuksensa, ja tämä kolmas voi myös pyynnöstä saada ilmaista näkemyksensä suullisesti. Lisäksi päätöksessä 2001/462 sallitaan hakijan tai kantelijan kuuleminen menettelyn missä vaiheessa hyvänsä, ja päätöksen 12 artiklan 4 kohdassa todetaan nimenomaisesti, että koska on tarpeen varmistaa oikeus tulla kuulluksi, kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja voi antaa ”henkilöille, yrityksille ja henkilöiden tai yritysten yhteenliittymille mahdollisuuden toimittaa suullisen kuulemisen jälkeen kirjallisia lisähuomautuksia” ja asettaa määräajan, jonka kuluessa nämä on esitettävä. Tästä seuraa, että hakijan tai kantelijan oikeutta saada väitetiedoksianto ja tulla kuulluksi EY 81 ja EY 82 artiklan rikkomisen toteamista koskevan hallintomenettelyn aikana voidaan käyttää niin kauan kuin menettely on vireillä.

149 Lisäksi asetuksen N:o 17 10 artiklan 3 kohdassa säädetään, että kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa on kuultava ennen päätöksen tekemistä EY 81 ja EY 82 artiklan rikkomisen toteamista koskevassa menettelyssä. Oikeuskäytännön mukaan tämä kuuleminen muodostaa kuitenkin menettelyn viimeisen vaiheen ennen päätöksen tekemistä (yhdistetyt asiat 100/80–103/80, *Musique diffusion française* ym. v. komissio, tuomio 7.6.1983, Kok. 1983, s. 1825, Kok. Ep. VII, s. 133, 35 kohta). Näin ollen siihen asti, kun kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevä neuvoa-antava komitea antaa asetuksen N:o 17 10 artiklan 6 kohdassa tarkoitetun lausuntonsa komission toimittamasta päätösluonnoksesta, hakijan tai kantelijan ei voida katsoa menettäneen oikeuttaan saada väitetiedoksianto ja tulla kuulluksi. Ennen kuin neuvoa-antava komitea on antanut lausuntonsa, mikään ei estä komissiota tutkimasta kolmansien huomautuksia ja muuttamasta vielä kantaansa näiden huomautusten valossa.

150 Käsiteltävänä olevissa asioissa on kiistatonta, että kun komissio teki riidanalaisen päätöksen, se ei ollut vielä lähettänyt päätösluonnosta kyseiselle komitealle. Tästä seuraa, että riidanalaisen päätöksen tehoketkellä FPÖ ei ollut menettänyt oikeuttaan saada väitetiedoksiannot ja osallistua menettelyyn.

- 151 Kantajien väitteestä, jonka mukaan komissiolla ei ole oikeutta toimittaa väitetiedoksiantoja, koska se ei ole tehnyt päätöstä kohtuullisessa ajassa, on todettava ensiksi, että käsiteltävänä olevissa asioissa kantajien jatkuva vastustus, joka koski väitetiedoksiantojen toimittamista FPÖ:lle, oli suurelta osin syynä väitetiedoksiantojen toimittamista koskevan menettelyn pitkittymiseen. Kantajat eivät voi vedota tilanteeseen, jota ne ovat itse olleet aiheuttamassa. Toiseksi on todettava, etteivät kantajat ole osoittaneet, että väitetiedoksiantojen toimittamista FPÖ:lle koskeva menettely olisi aiheuttanut kilpailusääntöjen rikkomisen toteamista koskevan päätöksen tekemiseen minkäänlaista viivästystä, joka voisi loukata niiden puolustautumisoikeuksia. Kantajat vetoavat nimittäin ainoastaan tuleviin ja hypoteettisiin tilanteisiin, joilla ei voida perustella tällaista loukkaamista (ks. jäljempänä 162 kohta).
- 152 Myöskään väitettä, jonka mukaan kohtuullinen määräaika on ylittynyt, ei näin ollen voida hyväksyä.
- 153 Edellä esitetyn perusteella kantajien väitteet, joiden mukaan FPÖ oli menettänyt oikeutensa osallistua menettelyyn, on hylättävä.

Toinen osa, jonka mukaan prosessiekonomian periaatetta ja puolustautumisoikeuksia on loukattu

– Asianosaisten lausumat

- 154 Kantajat väittävät, että väitetiedoksiantojen toimittaminen menettelyyn tässä vaiheessa loukkaa prosessiekonomian periaatetta ja kantajien puolustautumisoikeuksia.

- 155 Kantajien mukaan mahdollisuus toimittaa väitetiedoksianto mille tahansa hakijalle siihen asti, kun menettelyn päättävä päätösluonnos on laadittu, estää komissiota läpiviemästä menettelyä huolellisesti. Nimittäin jos kolmas toimittaisi vielä lisätietoja, yrityksiä olisi kuultava uudelleen ja menettely viivästyisi prosessiekonomian periaatteen vastaisesti.
- 156 Lisäksi myöhään toteutettu väitetiedoksiantojen toimittaminen merkitsee kantajien mukaan niiden puolustautumisoikeuksien loukkaamista. Jos väitetiedoksiantojen toimittaminen ei johtaisi siihen, että FPÖ saa ilmaista näkemyksensä, sille ei olisi ollut tarpeen toimittaa väitetiedoksiantoja, vaan pelkkä epävirallinen ilmoitus menettelyn vaiheesta olisi riittänyt. Jos taas FPÖ ilmaisisi näkemyksensä ja komissio antaisi väitetiedoksiantojen adressaateille uudestaan mahdollisuuden puolustautua, menettely viivästyisi aiheettomasti kyseessä olevien yritysten etujen vastaisesti estäen niitä järjestämästä puolustustaan. Jos komissio ei myöntäisi yrityksille uutta mahdollisuutta ilmoittaa kantaansa FPÖ:n väliintulon jälkeen, puolustautumisoikeuksia loukattaisiin myös, sillä yritykset voisivat saada tämän väliintulon tietoonsa ainoastaan lopullisesta päätöksestä nostetun kanteen yhteydessä. Näin ollen se, että kolmansille myönnetään mahdollisuus vaikuttaa menettelyyn valitsemalla väliintulonsa ajankohdan, vaikuttaa valittajien mukaan kohtuuttomasti niiden puolustautumisoikeuksiin.
- 157 Valittajien mukaan komissio ei edes selvittänyt, miksi se odotti saavansa lisätodisteita tutkintaa varten toimittamalla väitetiedoksiannot FPÖ:lle, koska siihen mennessä FPÖ ei ollut toimittanut mitään tietoja tosiseikkojen valaisemiseksi.
- 158 Komissio katsoo, että nämä väitteet ovat perusteettomia. Väitetiedoksiantojen toimittaminen ei haittaa menettelyn normaalia kulkua, kun komissio ei ole lähettänyt päätösluonnosta neuvoa-antavalle komitealle, kuten käsiteltävänä olevassa asiassa. Lisäksi asetuksen N:o 2842/98 7 artiklassa suojataan kolmansia, jotka ovat tehneet hakemuksen asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdan nojalla, ja tämä

menettelyllinen asema on komission mukaan selvästi parempi kuin muiden menettelyyn osallisten kolmansien asema. Komissio ei näin ollen saa rajoittaa tämän kolmannen oikeutta tulla kuulluksi.

– Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

159 Kantajien väitteitä ei voida hyväksyä.

160 Aluksi prosessiekonomian vaatimuksia koskevan väitteen osalta on huomautettava, että FPÖ:n ei voida katsoa menettäneen oikeuttaan saada väitetiedoksiannot, kun hallintomenettely on edelleen käynnissä ja kun neuvoa-antava komitea ei ole vielä saanut aineellista kysymystä koskevaa päätösluonnosta. Näin ollen prosessiekonomiaa koskeviin seikkoihin ei voida pätevästi vedota, jotta voitaisiin rajoittaa hakijan tai kantelijan oikeutta saada väitetiedoksianto.

161 Kantajien väitteestä, joka koskee niiden puolustautumisoikeuksien loukkaamista sen vuoksi, että väitetiedoksiannot toimitettiin FPÖ:lle liian myöhään, on todettava, että käsiteltävänä olevassa asiassa kantajat vetoavat ainoastaan tuleviin ja hypoteettisiin tilanteisiin, joissa niiden puolustautumisoikeuksia voitaisiin väitteen mukaan loukata sen vuoksi, että väitetiedoksiannot toimitettiin FPÖ:lle liian myöhään. Puolustautumisoikeuksien suoja on kuitenkin arvioitava riidanalaisen päätöksen tekemisaikana olemassa olleiden tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen perusteella (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat 15/76 ja 16/76, Ranska v. komissio, tuomio 7.2.1979, Kok. 1979, s. 321, Kok. Ep. IV, s. 311, 7 kohta ja asia C-449/98 P, IECC v. komissio, tuomio 17.5.2001, Kok. 2001, s. I-3875, 87 kohta). Sitä ei näin ollen ole arvioitava tulevien ja hypoteettisten tilanteiden perusteella.

162 Tämän vuoksi puolustautumisoikeuksien loukkaamista koskeva väite on perusteeton.

- 163 Kantajien väitteellä, jonka mukaan komissio ei selvittänyt, miksi se odotti väitetiedoksiantojen toimittamisella FPÖ:lle saavansa lisätodisteita menettelyä varten, ei ole merkitystä. Asetuksen N:o 2842/98 7 ja 8 artiklassa ei aseteta sen edellytykseksi, että väitetiedoksianto toimitetaan hakijoille tai kantelijoille, jotka täyttävät asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa asetetut edellytykset, sitä, että nämä kolmannet toimittavat tämän jälkeen komissiolle selvitystä vireillä olevassa menettelyssä kyseessä olevista tosiseikoista.
- 164 Tästä seuraa, että väitteet, jotka koskevat prosessiekonomian periaatteen ja puolustautumisoikeuksien loukkaamista, ovat perusteettomia.
- 165 Edellä esitetyn perusteella kantajien esittämät kolmas, neljäs ja viides kanneperuste on hylättävä kokonaisuudessaan.

Kuudes kanneperuste, jonka mukaan asetuksen N:o 17 20 artiklan 2 kohtaa, luettuna yhdessä EY 287 artiklan kanssa, on rikottu, koska väitetiedoksiantojen toimittaminen FPÖ:lle loukkaa liikesalaisuuksien luottamuksellisuutta koskevaa oikeutta

- 166 Kantajat väittävät, että riidanalaiset päätökset ovat lainvastaisia, sillä FPÖ:lle toimitettavat väitetiedoksiannot sisältävät liikesalaisuuksia ja muita kyseiseen kolmanteen nähden luottamuksellisia tietoja, mikä loukkaa niiden asetuksen N:o 17 20 artiklan 2 kohdan, luettuna yhdessä EY 287 artiklan kanssa, mukaista oikeutta liikesalaisuuksiensa luottamuksellisuuteen.

Tutkittavaksi ottaminen

– Työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan edellytysten täyttyminen

- ¹⁶⁷ Komissio väittää, että tätä kanneperustetta ei voida tutkia ja että käsiteltävänä olevissa asioissa nostetut kanteet eivät täytä työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan edellytyksiä. Asiassa T-213/01 kantaja ainoastaan luettelee oikeusperiaatteet mainitsematta tosiseikkoja ja yhdistämättä niitä mihinkään sääntöön ja esittämättä perusteita riidanalaisten tietojen luottamuksellisuudelle. Samoin asiassa T-214/01 kantaja ainoastaan viittasi vastauskirjelmässään ”lukuisiin tietoihin”, jotka ovat sen mukaan luottamuksellisia (44 kohta), ja ”huomattaviin todisteisiin”, jotka on saatettu komission haltuun (49 kohta), mainitsematta mitään väitetiedoksiantojen kohtaa, jonka luottamuksellista käsittelyä se voisi pyytää.
- ¹⁶⁸ Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomauttaa, että työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdassa määrätään, että kanteen on oltava riittävän selvä ja täsmällinen, jotta vastaaja voi valmistella puolustuksensa ja jotta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi harjoittaa valvontaansa. Kanne voidaan ottaa tutkittavaksi tämän artiklan nojalla vain, jos ne olennaiset tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joihin se perustuu, käyvät ilmi ainakin pääpiirteittäin itse kannekirjelmästä, kunhan ne on esitetty johdonmukaisesti ja ymmärrettävästi (asia T-85/92, De Hoe v. komissio, määräys 28.4.1993, Kok. 1993, s. II-523, 20 kohta).
- ¹⁶⁹ Asiassa T-213/01 kannekirjelmän 18 ja 29 kohdan sanamuodosta ilmenee, että kantaja riitauttaa sen, ettei komissio katsonut, että kantajan henkilöllisyyttä koskevat tiedot ja tiedot, jotka liittyvät siihen, miten laajasti kantaja on osallistunut kartelliin, sekä väitetiedoksiannoissa toistetut tiedot, jotka ovat peräisin niihin liitetystä

asiakirjoista ja joiden osalta luottamuksellisuuden takaamista oli pyydetty (ks. edellä 18 kohta), ansaitsevat luottamuksellisen käsittelyn. Lisäksi ne syyt, joilla kantaja katsoo, että näitä tietoja on käsiteltävä luottamuksellisina, ilmenevät oikeudellisesti riittävällä tavalla kantajan kirjelmistä.

- 170 Asian T-214/01 osalta on huomautettava, että kantaja on todennut kanteessaan, että komissiolla on velvollisuus olla paljastamatta saamiaan tietoja, jotka salassapito-velvollisuus kattaa, ja täsmentänyt, että väitetiedoksiannot sisältävät liikesalaisuuksia, ja väittänyt, että käsiteltävänä olevassa asiassa sen oikeutta siihen, että väitetiedoksiantojen sisältämiä tietoja ei paljasteta, loukattaisiin peruuttamattomasti, jos ne toimitettaisiin FPÖ:lle (ks. kanteen 44–46 kohta). Kantaja on huomauttanut erityisesti, että kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan laatimasta väitetiedoksiantojen versiosta, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja, oli poistettu nimiä riittämättömästi (ks. kanteen 17 kohta). Kantaja täsmensi ja kehitti tätä kanneperustetta myöhemmin vastauskirjelmässään huomauttaen erityisesti, että komission olisi pitänyt poistaa väitetiedoksiannoista kaikki henkilöiden ja pankkien nimet (ks. 44–49 kohta).
- 171 Tästä seuraa, että kantajien esittämät väitteet täyttävät työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdassa asetetut edellytykset.
- 172 Tämä kanteen tutkimatta jättämistä koskeva peruste on näin ollen hylättävä.

– Työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan edellytysten täyttyminen

- 173 Asiassa T-213/01 komissio väittää, että kantajan väitteitä, joiden mukaan väitetiedoksiannot kokonaisuudessaan ovat luottamuksellisia FPÖ:hön nähden ja joissa vedotaan perusoikeuskirjan 8 ja 48 artiklaan, ei voida tutkia työjärjestyksen

48 artiklan 2 kohdan mukaisesti, koska ne esitettiin liian myöhään. Asiassa T-214/01 komissio väittää, että kantajan vastauskirjelmässään esittämät väitteet, joiden mukaan kyseiset versiot sisältävät luottamuksellisia tietoja, muodostavat uuden kanneperusteen, joka on tämän vuoksi esitetty liian myöhään.

174 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomauttaa, että työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdassa asianosaisia kielletään vetoamasta asian käsittelyn kuluessa uuteen kanneperusteeseen, ellei se perustu asian käsittelyn aikana esille tulleisiin tosiseikkoihin tai oikeudelliseen perusteeseen.

175 Käsiteltävänä olevassa asiassa asian T-213/01 kantaja väitti vastauskirjelmässään, että väitetiedoksiannot kokonaisuudessaan ovat luottamuksellisia FPÖ:hön nähden, koska tällä puolueella ei ole asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua oikeutettua intressiä ja koska näin ollen sillä ei ole oikeudellista perustetta saada tutustua väitetiedoksiantoihin. Kantaja vetosi vastaavasti perusoikeuskirjan 8 ja 48 artiklassa tarkoitettuihin periaatteisiin tukeakseen kanteen sisältämää väitettään, jonka mukaan väitetiedoksiantoja kokonaisuudessaan on pidettävä näiden periaatteiden nojalla luottamuksellisina FPÖ:hön nähden, koska FPÖ:llä ei ole asetuksen N:o 17 3 artiklassa tarkoitettua oikeutettua intressiä, minkä vuoksi se ei ole hakijan tai kantelijan asemassa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo kuitenkin, että kantajan väitteet liittyvät aivan oikealla tavalla oikeudellisiin seikkoihin, jotka ovat ilmenneet menettelyn aikana.

176 Asian T-214/01 osalta on huomautettava, että kuten on todettu (ks. edellä 170 kohta), edellä mainituissa vastauskirjelmän sisältämissä väitteissä ainoastaan täsmennetään ja kehitellään kantajan kanteessaan esittämää kanneperustetta.

177 Näin ollen kanteen tutkimatta jättämistä koskeva peruste, joka koskee työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohtaa, on hylättävä.

Aineellinen kysymys

– Asianosaisten lausumat

- 178 Kantajat väittävät, että väitetiedoksiantojen toimittamisella FPÖ:lle rikotaan asetuksen N:o 17/20 artiklan 2 kohtaa, luettuna yhdessä EY 287 artiklan kanssa, sillä FPÖ:lle toimitettavat väitetiedoksiannot sisältävät liikesalaisuuksia ja muita luottamuksellisia tietoja.
- 179 Kantajat väittävät ensisijaisesti, että kaikki väitetiedoksiantojen sisältämät tiedot ovat luottamuksellisia FPÖ:hön nähden. Perusoikeuskirjan 8 ja 48 artiklan nojalla kaikkia väitteitä on pidettävä luottamuksellisina kolmansiin nähden, joilla ei ole lakisääteistä perustetta, jotta syyttömyysolettamaa ei kumottaisi. Kantajien mukaan komissio ei käsiteltävänä olevassa asiassa ollut osoittanut, että FPÖ:llä oli oikeutettu intressi, ja tämän vuoksi väitetiedoksiannot kokonaisuudessaan olivat luottamuksellisia. Väitetiedoksiantoja ei ollut myöskään laadittu kontradiktorisen menettelyn päätteeksi, ja näin ollen, jos FPÖ saisi tutustua niihin, se saattaisi tehdä perusteettomia johtopäätöksiä ja tuomita kantajat ennakolta.
- 180 Lisäksi kantajien mukaan tämä luottamuksellisuus on erityisen tärkeää FPÖ:hön nähden, sillä se ei pyri turvaamaan omia etujaan asiakkaana, vaan yksinomaan puolustamaan poliittisia intressejä. Komissiolla ei ole oikeudellisia keinoja estää toimitettujen väitetiedoksiantojen väärinkäyttöä, koska komissiota vastaan nostetulla vahingonkorvauskanteella ei voida korjata kantajien maineen vahingoittumista. Tämän vuoksi niiden oikeutetun intressin siihen, että väitetiedoksiannot pidetään salassa, pitäisi ohittaa FPÖ:n väitetyn intressin. Lisäksi kantajat toteavat, että väitetiedoksiantojen toimittamisen jälkeen FPÖ todellakin käytti niitä poliittisiin tarkoituksiin tarjoten niitä lehdistölle ja antaen niiden sisällöstä ja merkityksestä vääristyneen kuvan. Kantajien mukaan Land Kärntenin kuvernööri, FPÖ:n jäsen ja entinen puheenjohtaja J. Haider paljasti televisiohaastattelussa 27.1.2002 komission

toimittamien väitetiedoksiantojen sisällön ja esitti syytöksiä kyseessä olevia pankkeja vastaan. Näistä syytöksistä kirjoitettiin tämän jälkeen useilla internetsivuilla, muun muassa FPÖ:n sivuilla. Haider toisti syytöksensä lehdistötilaisuudessa 1.2.2002. Nämä ilmoitukset toistettiin Itävallan lehdissä, joissa julkaistiin artikkeleita, joissa lainattiin sanatarkasti 10.9.1999 päivätyn väitetiedoksiannon osia. Kantajien nimet mainittiin useaan otteeseen. Kantajat eivät näin ollen lehdistön tuomion vuoksi kyenneet estämään asiakkaiden luottamuksen menetystä.

- 181 Kantajat väittävät lopuksi, että koska käsiteltävänä olevassa asiassa väitetiedoksiantojen toimittaminen ei voinut enää täyttää olennaista tehtäväänsä eli sitä, että kantelija voi sen perusteella valmistautua kuulemistilaisuutta varten (ks. vastaavasti asia T-353/94, Postbank v. komissio, tuomio 18.9.1996, Kok. 1996, s. II-921, 10 kohta), koska kuulemistilaisuus oli jo pidetty, komissio on toteuttanut intressivertailun virheellisesti, kun se on pitänyt vähemmän tärkeänä kantajien oikeutettua intressiä siihen, että väitetiedoksiannot pidetään täysin salassa, kuin asiakirjoihin tutustumista koskevan oikeuden muodollista noudattamista, mitä FPÖ vaati.
- 182 Kantajat väittävät toissijaisesti, että FPÖ:lle toimitettaviksi tarkoitetut väitetiedoksiantojen versiot, joiden on esitetty olevan sellaisia, etteivät ne sisällä luottamuksellisia tietoja, sisältävät useita tietoja, joiden luottamuksellisuutta kantajilla on oikeus vaatia.
- 183 Yhtäältä asian T-213/01 kantaja väittää, että 10.9.1999 päivätyn väitetiedoksiannon 216, 218 ja 219 kohdan sisältämiä tietoja, jotka koskevat sitä, miten ja miten laajasti se on osallistunut kartelliin, on käsiteltävä luottamuksellisina FPÖ:hön nähden. Kantajan mukaan komission väite, jonka mukaan nämä tiedot eivät ole liikesalaisuuksia, koska FPÖ tiesi jo kantajan nimen, ei pidä paikkaansa, sillä FPÖ ei maininnut sitä hakemuksessaan. Toisaalta kantajan mukaan sen vapaaehtoisesti toimittamista ja väitetiedoksiannossa mainituista asiakirjoista ilmenevät tiedot ovat myös luottamuksellisia asetuksen N:o 2842/98 13 artiklan 1 kohdan ja sisäisistä

menettelysäännöistä käsiteltäessä pyyntöjä saada tutustua asiakirjoihin EY:n perustamissopimuksen [81] ja [82] artiklan, EHTY:n perustamissopimuksen 65 ja 66 artiklan ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 soveltamistapauksissa annetun komission tiedonannon (EYVL C 23, 23.1.1997, s. 3) mukaisesti. Kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan päätös olla toimittamatta näitä asiakirjoja ei kuitenkaan riitä takaamaan niiden luottamuksellisuutta, sillä ne on toistettu sanataarkasti väitetiedoksiannossa.

184 Asiassa T-214/01 kantaja huomauttaa, että kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja on virheellisesti hylännyt sen 18.11.1999 esittämän pyynnön poistaa kyseessä olevien henkilöiden ja pankkien nimet ja katsonut, että ainoastaan liikesalaisuuksia käsiteltäisiin luottamuksellisina. Kantaja lisää, että väitetiedoksiannot sisältävät useita muita tietoja, joita luottamuksellisuuden suoja koskee.

185 Komissio katsoo, että nämä väitteet ovat täysin perusteettomia.

– Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

186 Kantajat väittävät ensisijaisesti, että kaikki väitetiedoksiantojen sisältämät tiedot ovat luottamuksellisia FPÖ:hön nähden, sillä FPÖ ei ole osoittanut asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua oikeutettua intressiä.

187 Tätä väitettä ei voida hyväksyä. On nimittäin todettu, että FPÖ:llä oli käsiteltävänä olevassa asiassa asetuksen N:o 17 3 artiklassa tarkoitettu oikeutettu intressi siihen, että komissio toteaa EY 81 artiklan väitetyn rikkomisen (ks. edellä 110–118 kohta).

Tämän vuoksi FPÖ:llä oli asetuksen N:o 2842/98 7 artiklan mukaisesti oikeus saada väitetiedoksiannoista versio, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja.

188 Tätä arviota eivät voi kyseenalaistaa kantajien väitteet, joiden mukaan FPÖ käyttäisi mahdollisesti väitetiedoksiantoja väärin, eivätkä tosiseikat, jotka ovat tapahtuneet sen jälkeen, kun väitetiedoksiannot toimitettiin tosiasiallisesti FPÖ:lle.

189 Ensinnäkään komission ei tarvitse pelkkien väitetiedoksiantojen mahdollista väärinkäyttöä koskevien epäilyjen perusteella rajoittaa asetuksen N:o 2842/98 7 artiklassa tarkoitettua kolmannen, joka osoittaa pätevästi oikeutetun intressin, oikeutta saada väitetiedoksiannot. Lisäksi on huomautettava, että käsiteltävänä olevassa asiassa komissio on kiinnittänyt FPÖ:n huomiota siihen, että väitetiedoksiantojen toimittaminen tapahtui ainoastaan kilpailusääntöjen rikkomista koskevan menettelyn yhteydessä ja sen tarpeita varten. Kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan 30.1.2002 päiväystä kirjeestä ilmenee, että komissio on ilmoittanut FPÖ:lle, että väitetiedoksiantojen toimittamisen ainoana tarkoituksena on se, että FPÖ voi harjoittaa hakijan oikeuksiaan, että väitetiedoksiannot ilmensivät komission alustavaa näkemystä, että asiakirjoja tai niiden sisältöä ei saa käyttää menettelyn ulkopuolisiin tarkoituksiin ja että menettelyn kohteena olevia pankkeja – jotka olivat kiistäneet väitteet – oli pidettävä syyttöminä, kunnes komissio tekisi päätöksen aineellista kysymystä koskevassa menettelyssä.

190 Toiseksi tosiseikoista, jotka ovat tapahtuneet sen jälkeen, kun väitetiedoksiannot toimitettiin tosiasiallisesti FPÖ:lle, on huomautettava, että toimen laillisuutta arvioitaessa on otettava huomioon päätöksen tekemisajankohdan oikeudelliset ja tosiasialliset olosuhteet, joten päätöksen tekemisen jälkeen toteutetut toimet eivät voi vaikuttaa päätöksen pätevyteen (yhdistetyt asiat 96/82 ja 102/82, 104/82, 105/82, 108/82 ja 110/82, IAZ ym. v. komissio, tuomio 8.11.1983, Kok. 1983, s. 3369, 16 kohta ja asia 85/87, Dow Benelux v. komissio, tuomio 17.10.1989, Kok. 1989, s. 3137, 49 kohta). Näihin tapahtumiin ei näin ollen voida pätevästi vedota riidanalaisen päätöksen pätevyyden riitauttamiseksi.

- 191 Lopuksi on hylättävä myös kantajien väite, jonka mukaan käsiteltävänä olevassa asiassa väitetiedoksiantojen toimittaminen ei voinut enää täyttää olennaista tehtäväänsä eli sitä, että kantelija voi sen perusteella valmistautua kuulemistilaisuutta varten, edellä 148 kohdassa esitetyistä syistä.
- 192 Tästä seuraa, että kantajien väitteet, joiden mukaan väitetiedoksiannot kokonaisuudessaan olivat luottamuksellisia FPÖ:hön nähden, on hylättävä.
- 193 Toissijaisesti kantajat väittävät, että tietyt väitetiedoksiantojen sisältämät tiedot olivat luottamuksellisia FPÖ:hön nähden.
- 194 Asiassa T-213/01 kantaja väittää, että 10.9.1999 päivätyn väitetiedoksiannon 216, 218 ja 219 kohdan sisältämiä tietoja, jotka koskevat sen henkilöllisyyttä ja sitä, millä tavalla ja miten laajasti se on osallistunut kartelliin, on käsiteltävä luottamuksellisina ja näin ollen poistettava FPÖ:lle toimitettavista väitetiedoksiantojen versioista.
- 195 Kantajan henkilöllisyyden osalta on todettava, että kantaja ei selvitä, miksi sen nimeä olisi pidettävä luottamuksellisena tietona. Koska tätä väitettä ei ole perusteltu riittävästi, se on hylättävä. Muutoin on todettava, että jo ennen väitetiedoksiantojen toimittamista FPÖ:lle kantaja mainittiin yhtenä vastaajista ryhmäkanteessa, joka on nostettu Yhdysvaltojen tuomioistuimissa samoista menettelytavoista. Samoin on huomautettava, että välitoimimenettelyn istunnossa kantaja ei kiistänyt sitä, että sen nimi oli jo mainittu lehdistössä kyseisen tapauksen yhteydessä. Tästä seuraa, että toisin kuin kantaja väittää, yleisö oli jo tietoinen sen väitetystä osallisuudesta kyseisiin tutkimuksiin. Edellä esitetyn perusteella on todettava, että pelkästään se seikka, että kantajan nimi ei sisällynyt FPÖ:n komissiolle 24.6.1997 tekemään

hakemukseen, ei riitä tekemään sen nimestä hakijoina oleviin kolmansiin nähden luottamuksellista tietoa.

¹⁹⁶ Väitettä, jonka mukaan kantajan henkilöllisyys on luottamuksellinen tieto, ei näin ollen voida hyväksyä.

¹⁹⁷ Yhtäältä niiden tietojen osalta, jotka liittyvät siihen, miten laajasti asian T-213/01 kantaja on osallistunut ilmiannettuihin menettelytapoihin, 10.9.1999 päivätyn väitetiedoksiannon edellä mainitut kohdat sisältävät viittauksia kantajan palveluksessa työskentelevien ja kilpailua rajoittaviin kokouksiin väitteen mukaan osallistuneiden henkilöiden tehtäviin. Kantaja ei kuitenkaan selvitä, miltä osin nämä viittaukset vaarantavat sen intressejä tai miksi näitä viittauksia olisi pidettävä luottamuksellisina hakijoina oleviin kolmansiin nähden.

¹⁹⁸ Toisaalta 10.9.1999 päivätyn väitetiedoksiannon 219 kohdan sisältämien pankkiehtojen osalta, joista on väitteen mukaan keskusteltu syytettyjen pankkien välisessä kokouksessa, on todettava, että kilpailusääntöjen rikkomista koskevan menettelyn kohteena olevien yritysten liiketoimintaan liittyvät arkaluonteiset tiedot ovat luottamuksellisia tietoja, jotka voivat hyötyä luottamuksellisuuden suojasta. EY 287 artiklassa mainitaan salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvina tietoina nimenomaisesti ”tiedot yrityksistä taikka niiden liikesuhteista tai kustannustekijöistä”.

¹⁹⁹ On kuitenkin huomautettava, että on kohtuullista katsoa, että kyseessä olevat tiedot eivät ole luottamuksellisia, koska ne ovat vanhoja (yhdistetyt asiat T-1/89–T-4/89 ja T-6/89–T-15/89, Rhône-Poulenc ym. v. komissio, määräys 15.11.1990, Kok. 1990, s. II-637, 23 kohta ja yhdistetyt asiat T-134/94, T-136/94–T-138/94, T-141/94, T-145/94, T-147/94, T-148/94, T-151/94, T-156/94 ja T-157/94, NMH Stahlwerke

ym. v. komissio, määräys 19.6.1996, Kok. 1996, s. II-537, 24 kohta). Käsiteltävänä olevassa asiassa väitetiedoksiannon 216, 218 ja 219 kohdasta ilmenee, että kiistanalaiset tiedot koskevat pääasiassa kantajan ja muiden syytettyjen pankkien huhtikuussa 1996 myöntämien pankkituotteisiin liittyvien lainojen vähimmäiskorjoja. Näin ollen koska nämä tiedot ovat peräisin ajalta yli viisi vuotta ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä, kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja on voinut pätevästi todeta riidanalaisessa päätöksessä, että ne ovat muuttuneet historiallisiksi tiedoiksi ja että ne voitiin näin ollen toimittaa FPÖ:lle.

200 Tästä seuraa, että kantajan asiassa T-213/01 esittämät väitteet, joiden mukaan 10.9.1999 päivätyn väitetiedoksiannon 216, 218 ja 219 kohdan sisältämät tiedot ovat luottamuksellisia, on hylättävä.

201 Lisäksi asian T-213/01 kantaja väittää, että väitetiedoksiantoihin liitetyistä asiakirjoista peräisin olevia, väitetiedoksiannoissa sanatarkasti lainattuja tietoja, joiden osalta luottamuksellisuus oli taattu, oli myös pidettävä luottamuksellisina.

202 On kuitenkin huomautettava, että kantaja yksinomaan vetoaa tähän seikkaan yksilöimättä näitä tietoja, sitä, missä väitetiedoksiantojen osissa nämä esiintyivät, ja sitä, millä täsmällisillä ja erityisillä syillä nämä tiedot voivat hyötyä luottamuksellisuuden suojasta.

203 Näin ollen on todettava, että kantajan asiassa T-213/01 esittämät väitteet tiettyjen väitetiedoksiantojen sisältämien tietojen luottamuksellisuudesta ovat perusteettomia.

- 204 Asian T-214/01 kantaja puolestaan väittää, että kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan olisi pitänyt poistaa kyseessä olevien henkilöiden ja pankkien nimet. On kuitenkin todettava, että kantaja mainittiin nimenomaisesti FPÖ:n komissiolle 24.6.1997 toimittamassa hakemuksessa. Se oli myös yksi vastaajista ryhmäkanteessa, joka on nostettu Yhdysvaltojen tuomioistuimissa. Kyseessä olevien henkilöiden nimien osalta on huomautettava, että heidän henkilöllisyyttään ei mainittu väitetiedoksiantojen versioissa, jotka eivät sisällä luottamuksellisia tietoja ja joissa viitattiin, kuten on todettu, ainoastaan näiden henkilöiden tehtäviin tai toimenkuviin (ks. edellä 197 kohta).
- 205 Asian T-214/01 kantaja väittää myös, että väitetiedoksiannot sisältävät lukuisia muita tietoja, joita luottamuksellisuuden suoja koskee. Tältä osin on riittävää todeta, ettei kantaja ole millään tavalla yksilöinyt näitä tietoja tai perustellut niiden väitettyä luottamuksellisuutta.
- 206 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että myös kantajan asiassa T-214/01 esittämät väitteet, joiden mukaan tietyt kyseessä olevien väitetiedoksiantojen sisältämät tiedot ovat luottamuksellisia, on hylättävä.
- 207 Tästä seuraa, että kuudes kanneperuste, jonka mukaan asetuksen N:o 17/20 artiklan 2 kohta, luettuna yhdessä EY 287 artiklan kanssa, on hylättävä.

Seitsemäs kanneperuste, jonka mukaan luottamuksensuojan periaatetta on loukattu

Asianosaisten lausumat

- 208 Kantajat väittävät, että väitetiedoksiantojen toimittamisella FPÖ:lle loukataan myös luottamuksensuojan periaatetta. Kantajat toimivat yhteistyössä komission kanssa tosiseikkojen selvittämiseksi yhdessä ja toimittivat useita asiakirjoja sillä edellytyksellä, että näitä tietoja ei saatettaisi kolmansien tietoon. Kantajien mukaan komissio kuitenkin toisti väitetiedoksiannoissa sanatarkasti otteita näistä asiakirjoista, jotka oli toimitettu luottamuksellisina. Kun komissio antoi FPÖ:n tutustua niihin, se loukkasi perusteltua luottamusta, jonka se oli saanut aikaan pankeille näiden tietojen luottamuksellisuuden suhteen (asia 112/77, Töpfer v. komissio, tuomio 3.5.1978, Kok. 1978, s. 1019, 1032). Kantajien mukaan komission väite on lisäksi ristiriidassa sisäisistä menettelysäännöistä käsiteltäessä pyyntöjä saada tutustua asiakirjoihin annetun edellä mainitun komission tiedonannon (EYVL 1997, C 23, s. 3) kanssa, jossa viitataan tarpeeseen suojata tietoja, joita on pyydetty käsittelemään luottamuksellisesti ja jotka kattavat ”tiedot, jotka on toimitettu komissiolle – erityisesti asiakirjat, jotka on saatu yrityksen omaisuuteen liittyviä tietoja tutkittaessa ja joita yritys ei halua ilmaista” (tiedonannon I A kohdan 2 alakohdan toinen alakohta).

- 209 Komissio toteaa, että asetuksen N:o 2842/98 7 artiklassa myönnetään kantelijoille oikeus saada väitetiedoksiannosta versio, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja. Kyseessä olevien pankkien vapaaehtoisesti toimittamiin tietoihin liittyvät lupaukset asianosaisten luottamuksellisuuden suojasta eivät voi mitenkään muuttaa tätä oikeutta.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 210 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kaikilla oikeussubjekteilla, jotka ovat sellaisessa tilanteessa, josta ilmenee, että heille on yhteisön toimielimen toiminnan vuoksi syntynyt perusteltuja odotuksia, on oikeus vedota luottamuksensuojan periaatteeseen (asia 265/85, Van den Bergh en Jurgens ja Van Dijk Food Products v. komissio, tuomio 11.3.1987, Kok. 1987, s. 1155, 44 kohta ja asia T-203/96, Embassy Limousines & Services v. parlamentti, tuomio 17.12.1998, Kok. 1998, s. II-4239, 74 kohta). Tämän periaatteen loukkaamiseen ei kuitenkaan voida vedota, jollei yhteisön toimielin ole antanut asiassa täsmällisiä vakuutuksia (asia T-113/96, Dubois et Fils v. neuvosto ja komissio, tuomio 29.1.1998, Kok. 1998, s. II-125, 68 kohta ja asia T-290/97, Mehibas Dordtselaan v. komissio, tuomio 18.1.2000, Kok. 2000, s. II-15, 59 kohta).
- 211 On huomautettava, että kantajat ja muut menettelyn kohteena olevat pankit ovat pyytäneet alustavalla kirjelmällä, joka on liitetty komissiolle 16.12.1998 esitettyyn yhteiseen tosiseikkoja koskevaan selostukseen, kyseisen selostuksen luottamuksellista käsittelyä kolmansiin nähden. Asiakirjoista ei sen sijaan ilmene, että komissio olisi vakuuttanut kantajille, ettei se toimita tämän selostuksen sisältämiä tietoja hakijoina oleville kolmansille. Kantajat eivät ole myöskään toimittaneet todisteita tai aihetodisteita, joilla ne voisivat osoittaa, että komissio oli samaa mieltä näiden liitteiden väitetystä täysin luottamuksellisesta käsittelystä.
- 212 Näissä olosuhteissa ei voida pätevästi väittää, että luottamuksensuojan periaatetta olisi loukattu.
- 213 Tätä arviota ei voi kyseenalaistaa se seikka, että kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja ilmoitti nimenomaisesti luettelossa 1, että 10.9.1999 päivättyyn

väitetiedoksiantoon liitettyjä asiakirjoja ei toimitettaisi hakijoina oleville kolmansille. Tämän luettelon sisältö ei ole voinut luoda kantajissa perusteltua luottamusta, koska sen lisäksi, että siinä viitataan täsmällisesti liitteenä oleviin asiakirjoihin sellaisinaan, tässä luettelossa 1 oleva maininta tietyistä väitetiedoksiannon kohdista, jotka annettaisiin tiedoksi, ei sisältänyt tietoa väitetiedoksiannossa toistettujen liitteiden kohtien poistamisesta tai peittämisestä. Lopuksi on huomautettava, että toisin kuin kantajat väittävät, edellä mainitussa komission tiedonannossa, joka koskee sisäisiä menettelysääntöjä käsiteltäessä pyyntöjä saada tutustua asiakirjoihin, ei myönnetä absoluuttista oikeutta yrityksen omaisuuteen kuuluvien asiakirjojen, joita yritys ei halua ilmaistavan kolmansille, luottamuksellisuuteen.

214 Seitsemäs kanneperuste on näin ollen hylättävä perusteettomana.

215 Edellä esitetyn perusteella kanne on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

216 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Työjärjestyksen 87 artiklan 3 kohdan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi kuitenkin määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi asianosaisten kesken tai määrätä, että kukin vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisten ja osa toisen asianosaisten hyväksi tai jos siihen on muutoin erityisiä syitä.

217 Kun otetaan huomioon käsiteltävänä olevan asian olosuhteet ja erityisesti se, että komissio on hävinnyt kanteen tutkittavaksi ottamista koskevien vaatimustensa

osalta, komissio on veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jotka johtuvat tutkittavaksi ottamista koskevista perusteista ja joiden määräksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvistaa yhden kolmasosan pääasiaan liittyvistä oikeudenkäyntikuluista. Kantajat on veloitettava korvaamaan kaksi kolmasosaa pääasiaan liittyvistä oikeudenkäyntikuluista ja kaikki väli-toimimenettelyihin liittyvät oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(viides jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Kanteet hylätään.**
- 2) **Kantajat veloitetaan korvaamaan kaksi kolmasosaa pääasiaan liittyvistä oikeudenkäyntikuluista ja kaikki väli-toimimenettelyihin liittyvät oikeudenkäyntikulut.**
- 3) **Komissio veloitetaan korvaamaan yksi kolmasosa pääasiaan liittyvistä oikeudenkäyntikuluista.**

Lindh

García-Valdecasas

Cooke

Julistettiin Luxemburgissa 7 päivänä kesäkuuta 2006.

E. Coulon

kirjaaja

P. Lindh

presidentti